

2111

Parm.

Relig.

Buddhism

fflwis

HISTORY
OF THE
ISLAND OF LANKA
FROM
THE EARLIEST PERIOD TO THE PRESENT TIME.

CHAPTER I.

VISITS OF BUDDHAS TO THE ISLAND,

EXTRACTED FROM
PŪJĀVALIYA AND SARVAJÑAGUÑĀLAṄKĀRAYA,

WITH
A LITERAL TRANSLATION INTO ENGLISH.

BY

REV. C. ALWIS,

TEACHER OF LANGUAGES,

AUTHOR OF "THE ROMANIZED HANDBOOK OF SINHALESE CONVERSATION," "NĀMĀVALIYA,"
"THE SINHALA SANGRAHAYA," &c., &c.

Price.—Rs. 1·25.

PRINTED AT COLOMBO BY F. COOREY.

To

A. YOUNG ADAMS, Esq.,
DIRECTOR OF PUBLIC INSTRUCTION

IN THE
ISLAND OF CEYLON,

&c., &c., &c.,

WHOSE EARNEST ZEAL IN THE PROPAGATION
OF EDUCATION AMONG THE POPULATION OF THIS
COLONY IS BY ALL WELL KNOWN AND
APPRECIATED :

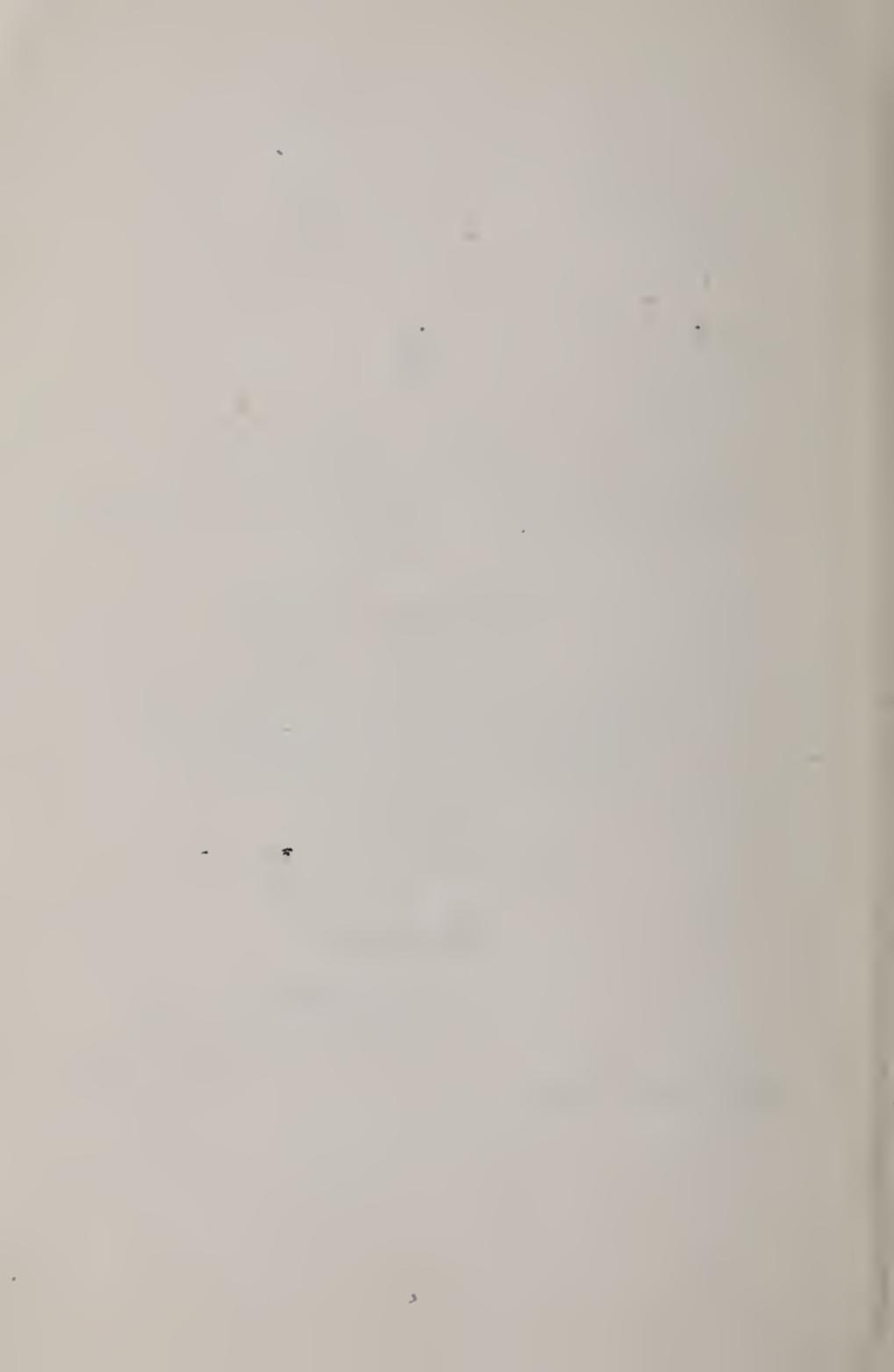
THIS HISTORY OF LAṄKĀ IS

Dedicated

BY HIS MOST OBEDIENT
AND VERY HUMBLE SERVANT,

C. ALWIS.

KOTAHÉNA, MARCH, 1876.

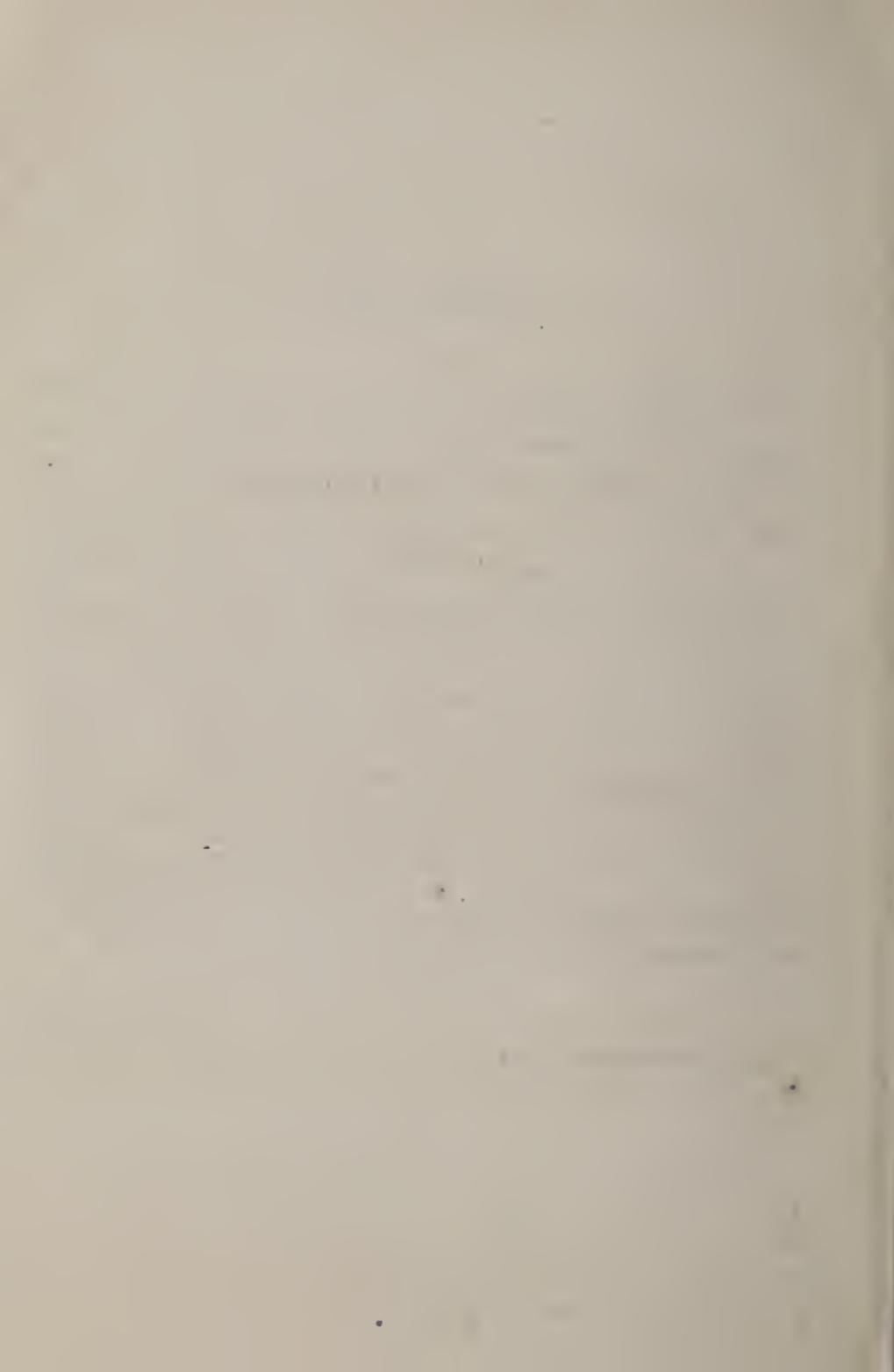
P R E F A C E.

THE following account of the visits of Buddhas to Lañkâ, being the earliest period in which mention is made of the Island in Buddhist writings, is extracted from two Siñhalese classical works—*Pûjâvaliya* and *Sarvajñaguṇâlanâkhâraya*. It is presented in this form to the public with a view to make Siñhalese students familiar with the pure classical style of the language, and acquainted with the first portion of the History of the Island as mentioned in native books. Should it meet with public approbation, other extracts from Siñhalese authors connected with the History of this Island will be published in this way, in the successive order in which the events are supposed to have occurred. The literal translation attached will facilitate the understanding of the extracts, which, otherwise, the ordinary Siñhalese student will find somewhat difficult to comprehend.

C. ALWIS.

Koṭahéna, March, 1876.

ලං කා කා එළා න් තු ය.

I පරිච්චෙක.

මුද්‍රවරයෝ ලක්දි මූලික වගකි.

මේ ශ්‍රී ලංකා එපය නම් අධ්‍යාපන ආචාර්ය නොලැයෙහි යස්සයන්ට නිවාස වෙයි. බුද්ධාන්තජාති කාලයෙහිම මත්‍යාජ්‍ය වාසය වෙයි. සමහර මුදුන්කෙනෙකුන්ගේ ප්‍රථම බැබියෙහිදීම මෙහි යස්සයන් ප්‍රලයට මත්‍යාජ්‍යන්ට වාසය වෙයි. සමහර මුදුන් තමන් වහන් සේම වැඩ යස්සයන් ප්‍රලය කොට මත්‍යාජ්‍ය වාසය කාරවා සපුන් පිහුවන සේකා.

අනාත්‍යාපයේහාත්‍යා මුදුන්ගේ බැබි ලද දස්සින් ඇඟාකා ධ්‍යෙ බාහු ගාසන්ත්‍යන්හිඡිතවතු එකානතු හෙකින් මේ ලංකා එපය මුදුන්ගෙම තුවුරුවන් භාණ්ඩාගාරයක වැන්න.

2 එසේකෙකින් මේ ලක්දිට මිශ්‍යාමුණ්ටි ගනුවන්ගේ වාසය නම් පෙර යස්සයන්ගේ වාසය සටිර තුවුවාසේම සටිර නො වෙමය. මිශ්‍යාමුණ්ටි ගත් රේඛක් ලක්දිට බලාත්කාරයෙන් කි සි කළෙක රේඛය කෙළෙවිනාමුණ මුවුන්ගේ වංශ ප්‍රතිඵ්‍යා නො වැනු මුදුන්ගෙම ආත්‍යනා විශේෂයෙක්මය.

3 එසේහෙයින් මේ ලක්දිව සම්පූර්ණ ගත් රජු න්‍යටම සිහෙ නා හෙයින් උන්ගේ කුල ප්‍රචාරීතිය පවතින්ද ඒකාහනමිය. මේ ලේ කාරණයෙන් ලංකාධිපති රජු න්‍ය විසින් බුදුන් කෙරෙ හි සිහාවත්තු අදර බඩුමාහයෙන් ගාසන ප්‍රතිඵ්‍යාචාවෙහි අප්‍රමාදව ආභ්‍යවක්‍යනා බල්ලවත්තු රස්ංචකාව කුල ප්‍රවේතිය රස්‍ය කළපුතු.

4 පුළුලිංගනි සේනු බුදුන් තබා මේම කප පළමුව බුද්ධි කැකුස දහම් බුදුරජානන් සමයෙහි මේ මිපය ඕප්‍රතිප නම් අනුරධ්‍ය රා අනයපුර නම්. රජු රුදුවැට්ද අනය නම්ක, දින් මහමෙත්තු නා උයන මහාත්මියිවන නම්, උයනට නැශ්‍යාණ්ඩිර තුවරවිය පියල්කුණ්නම්තු මිහිනතලාගල දෙවකුට නම්.

5 එකල ඒ අනයපුරය ආදිතු ජනකගණනාධා බාහුයෙන්සම්බත්තු මේ මිපය මුවල්ලේකි පවර රෝගයෙන් මරව්ස්‍යයෙක් වැද අප බුදුන් සමයෙහි විසාලා මහතුවර සේම ඉතා මහත්තු ජනපිටා වක වන කළ සක්‍යා මියන්ට පවත්ගතහා, බුඩාතුහාවයෙන් යෝජ්‍ය මිපයට වැදුදුරජායි මිනි කුණ්ප ගකිඟයෙන් බලබල ප්‍රලුපලා මිනුද පිට දියාර සිවිති.

6 එකල කැකුසද බුද්ධි නොමද්දු මේ ඕප්‍රතිප වාසින්ගෙන පින් මුද්දු බැවිදාන උපන් මහා කරුණ ඇතිව සරැලිස් දහසක් පමණ අයිති ගණයා පිරිවරගණ එකාණ්ඩිම ආකාශෙයන් වැඩ තරු පිරිවර සඳකසේ දෙවකුටට බැං වැඩිල සව ගෙය රසින් දැයැඟ බැබුම්වා මේ ඕප්‍ර මිපයෙහි සියලු මතුප්‍ර යෝම මා දකින්වයි මා දුනු කෙරාණ්ඩිම සියලු ජවරුග අනාය බාහු වේවකි නිදුක්ව ඇයිල්ලකින් අවුත මා පිරිවර සිවිත්වයි අධිජ්‍යාහ කළ සේක.

7 එකාණ්ඩි ඒ අධිජ්‍යාහ පිතතායනා සමග ගුවන් සද දක් නැවුන්සේ සියලු මිප වාසිම බුදුන්දාකි පවර රෝග අනායාහ ව අමා දිය ලදදුන්සේ නොත් නොත් පලින් පැහැනාගි ග

මකමැද ගාලාවකට යස්ථිත්තාවුන්නේ ප්‍රේතිය සියාග යස්ථිතියා.

8 එකගෙණි රජ පුවරජ මහ ඇමැතියා බුද්ධ එංගල්ඩ් උග්‍රභාවී උත්සවයෙන් මහාත්මියා උග්‍රහට ප්‍රවරු ගෙනු ගොස් අංශකා තැබූ මණ්ඩපයක නිමුවා අනුකූල බ්‍රිඛාසනයක්ද සරලිස් අනුස ක් ආසන නිමුවා මහත්තු ප්‍රජාවෙන උග්‍රහ බුද්ධන්ට පිළිගැනීම් තැබූ.

9 එකගෙණි මහ පොලුව ගුගුරුවා පැහැ නැගි සියල් උය නෙහි ගස් මූල්‍ය පටන් අභ්‍යන්තරයා අකාල ප්‍රස්ථායෙන් සැදි සිට ගත් මේ පෙළුහුරෙහි පහන් සතුවා මහත්තු ප්‍රජාවෙන් බුද්ධ පාමොක මහසහ පිරිසට වතුම්බුර දානය වලද්වා හෝ ප්‍රමාණීන් ගකී ප්‍ර්‍රූජ්පාදින බුද්ධන්ටපුද් එකත්පසි රින්හ.

10 එකගෙණි බුද්ධු බණවදුර සරලිස් දහසක් ප්‍රාණීන් සංස රින් මුදු එතා ද්‍රව්‍යාචිකාරකොට වැසු සවස මුහුර්බාධි මෙවට වැඩ මොජාතක් බ්‍රිඛාසන ප්‍රුවයෙන් වැඩකිද නැගි ප්‍රූවී බුඩව රිත් කොරමකි සිතු ද්‍රූණීන තුළයියා බෝම්බා ද්‍රිංක ද්‍රිංක ගොට මානෙන ගාසනයෙන් සාක්ෂිනාත්‍ය හිසුනීන් කොරනි අ ග්‍රැන් රැවිනඟුනම් ආචිකාව මාගේ ශ්‍රී මහ බෝධියෙන් ද්‍රූණීන ගාබාව ගෙනු අවුත මෙතැනීන් පෙනෙන්වයි අධිජ්ධාන කළේකා.

11 එකගෙණි ආචිකාවන් වහනසේද බුද්ධන් සිතු දැන බෝම්බන් නම් තුවර බෝම්බන් නම් රජුනු ලවා සිරියෙල් රේ බා දෙදාවා නොමේම සියං එනා කරවා බුද්ධන් දිහුකලු ශ්‍රීන සම්යට වඩාත් දැය.

12 එංවිලෙන් බුද්ධු අහස රේජරුවන් මුළුහ බ්ලා මහර ජ පෙර තොපසේම මේ එපයට ඉසුරුවූ පන්වන රජුන්ගේ සිරින් කරවයි එ් රජුනු ලවාම බෝධි ප්‍රතිඵ්ධාව කරවා එත්

භාව උතුරු, දිග්හාගයනිටු එකලට සිරිසමාලකයයි කියනාලද ලෙපාවාමහා තන්සි වැඩකිද බ්‍රේල් දේශනාකොට විසි දහ සක් ප්‍රාණීන් සසරින් මූදු එකින් වැඩ ද්‍රිපාරම හුම්යෙහි වැඩකිද ධ්‍යාන සුවයෙන් නැගීබණ වදාන එම්විට දැන දහසක් දෙනා සසරින් මූදු මෙතන බෙත්තයක කොට වැදුප්‍රද ස සරින් මිදෙදවයි තමන් වහන්සේන් බල්මිකරකය පාවාදි එම රැච්ජන්දුහම් ග්‍රාවිකාවන්හා පන්දියයක හිසුළුණීන්ද මහා දේව නම් මහතෝරුන් වහන්සේහා දැන දහසක් හිසුළුන් මේ එපයෙහිම රදවා එකින් වැඩ දේවකුවයෙය බටමහාස ල සෑ පිහිටි තන්සි වැඩසිට සියල් එප වායින්ට අනුශාසනා කොට සියල් සතුන් බලබලා සිවියදීම පමුව්‍යිපයට වැඩිසේක. *

13 එහැන පටන් එ්බුබෝතපාදය මූලිල්ලෙහි මෙහි උපනුප න් රජදරාවිස්ද තුකුරුවින් පුදුපුදු නිව්‍යෝගරම යියාහ.

14 නාවද දේවනා කොතාගම නම් බුද්ධින් සමයෙහි මේ එප ය විර්විප නම් මහමේවුනා උයන මහභාග්‍යම නම් උයනට ද කුණුදිය කුවර ව්‍යුහ්මානකපුර නම්සම්බිනම් රජක්ඛු විසින් සියල්ලේලන් සම්බවිය දේවකුවය සුමහකුව නම.

15 එකල ශ්‍රීවන්තාත්ව වක්‍රීඩීයන් විසින්හා දේවගහන බඳ වර්ගන් විසින්හා ගෙ මහිනාදින් විසින් සියල් සම්පන්තීන් ශ්‍රීවන්හැනු මේ ලක්දිව කළාතුරක වැයි ගැනීව අප බුද්ධින් ස මයෙහි බැම්ණීවියා සාය සේම මහජනු දුෂ්කිජ්‍යයකින් ආකුලට ආහර විපන්තියකින් හානි විය.

* ඉති මුති කකුසක්‍රා දිප මාගමම මෙතා。
බහුල ජන නිකායං නිබුතිං පාපයිත්වා,
තාදහනිව සිරිසං බොධි සාබඳව ගොත්ව,
නිදනිය ගෙනාමනා ප්‍ර්‍රිදිපං අයාම්,

16 බුදුන්ගේ දේශනාට භම් හිලකුණු පයසීරාත්‍යාචාට ඇති හෙයින් බුදුභුදු කළ බලා සහිතව උපන් දුවියිසු හය දැක දක්කියක උපන් කළ සහිතය් තුබාවෙහි පිහිටුවාගත් ගැක කැසිසිතා හිස දහසක රහඳුන්හා සමග ආකාශයෙන් වැඩ පුමහකුට මස්තකයෙහි පෙර බුදුන්ගේ පාද ලාංඡන ආශාය හිම වැඩියිට දෑ දික් බලා මේ එපයෙහි මෙකෙනෙහිම වැඩු අවුණු පුර වැයි වසිවයි වදුල සේක.

17 එකඟෙන් සාම්දරුවන් දිගු දිතකා සමග අනස් නැමුත් ක්‍රිත්‍යායෙහි ප්‍රතිත්‍යාග්‍රහ ජායා පෙනෙන්නායේ නිල මේ ස කුට ගත්‍යෝ පෙනෙන්ට පවත්ගත්. අනස් කුස් වහන්ට ඉත්දුනිල ස්ථ්‍රීන් බ්‍රාහ්මණතායේ ගත සහාගු ගණන් මේස ය හේතු පෙනෙන්ට පවත්ගත බුබපූජාවට දෙවියන් තුයිසි සේ පාවට පවත්ගතතායේ අන්‍ය මේස නාද්‍යට පවත්ගත.

18 බුබපූජාවට දෙවියන් නැගු දිව්‍ය තොරණයේ දෙවිදුණු දශ්‍රාගණ්‍ය පෙනෙන්ට පවත්ගත එෂ් එෂ් දික්ක දෙවියන් පුද්‍ර න බජ මාලාවන්යේ විදුලය දශ්‍රාගණ්‍ය පෙනෙන්ට පවත්ගත න දෙවියන් බුදුන්ට පුද්‍රන මුකතා කාලාපයන්යේ ජල බාර සහාගුයෝ නිල මේක කුට්‍යත් පලා නිකුම්‍රණය. ව්‍යුහාවෙහි නො තෙවම්මිකි පිල් කුඩා සිසට ගතතායේ මූළුරසකුගුයෝ පිංතා වනිත්‍යායට පවත්ගතන්හා.

19 එකඟෙන් මේ එපය මූලිල්ලෙලයි සහ මහා වැසිවැස වාවු අවුණු ගංජෝ පුරුෂයාන කොපයෙන් රකතාව සම්ම නැමුත් ස්ථාන සතුර කොයි වස්ත්‍රදේශභායි සෞයා ඇවිදිනායේ තබ ව තුරු බාර එෂ් එෂ් දික්ක දිවන්ට පවත් ගත.

20 මෙජේ අකාල මේසයන් බුදුනු සම්ම නිවීපණය කොට වැයි අනුත්‍ය ගාහීන කොට තමන් වහන්සේ සියලු සතුන්ට පෙනී ආපේක්ෂිත සමාපන්හියට සමවැද සියලුදිඛුදු දිය කළකාර ජනතාන්ත්‍රිකාට පම්පිත මුද්‍රණෙහි රන් කඩක්සේ වැඩියිටි

සේකා, මේ එපලුනරෙහි පනත් සියලු දිපට්සි සත්‍යයෝ බුද්ධින් කර යසා වර්ණනාව මූළුබැංගහි ගැලීගැලී වැද බුද්ධින් මහා අනෙකුම නම් උග්‍රනත වඩා ගෙණාහා.

21 බුද්ධු එදුම මහ පොලට ගැළුවා උග්‍රන පිළිචාරණ වලදා අනෙකු බැණ වදුර හිස් අන්‍යසක් ප්‍රාණීන් සසංගින ගලවා, සවස් චේලෙහි පෙර සේම ඉටා සේෂන නම් තුවර සේ හත නම් රජු ලටා උදුන්තර බෛජ්‍යෙහි ද්‍යුම්‍යින යාබාට යට කි කුම්ඩයන් සෑයං එන්න කරවා කහකාදතතානම් ණ්‍රාවිකා වන් ප්‍රබානවූ පන්දියයක් හිසුදුනීන් ලටා මොහොතාක් කැලින් ගෙනවා සමානී නම් රජු ලටා බොධි පිසිවුවා එකල නාගමාලුක නම්වූ ලෙඳාවාමහපා තුම්ඩයනී වැඩහිද බැණ වදුර විසිදහසක්දහාට මායිලිලදි එකින්ගොස් ආපාරම්පරානාජයනී වැඩහිද බල්මි දේශනා කොට දැන අන්‍යසක් ප්‍රාණීන් සසංගින මූදු විදුලියක් වන් පරි බාතුවහා එම කහකාදතතානම් ණ්‍රාවිකාවන් ප්‍රබානවූ පන්දියයක් හිසුදුනීන්හා සුබල්ලි, නම් මහා සහිතර යන් ප්‍රබානවූ අන්‍යසක් හිසුදුනීන්හා මේ එප්පයනී රදවා එකින් සුද්ධසහ මාලුක නම්වූ මහසැලසු පිසිවි තැන වැඩයිට සියලු සතුන්ට ඇවවාද දී මේ එප්පයන් ජම්බුවිපයට වැඩිසේකා. *

22 එතැන් පටන එ බුඩ්බාන්සාධය මූලිල්ලේහිද උපත්‍යන් රජදරුවන්හා ගැමී මතුප්‍රයෝ තුනුරුවන් පුදුපුදු නිවණ් පුර පුර ගියානා.

23 තවද තුන්ටුනීව බුදුවූ කාංසප නම් බුදුරජාන් සම් යෙහි මේ එප්ප මණ්ඩලිප නම මහමමුවනා උග්‍රන මහා සාගර උග්‍රන නම ඒව පැවතිම දිකාභාගයෙහි තුවර විසාලාපුර නම එහි ජයහානා නම් රජේක් රහ්ස්‍ය කෙරෙයි සුම්භාකුවය සුහ

* එවිංහි කොනාගමනා ව්‍යනිජේ,
දකුණා බහුභාං එල මගා දැනා,
නෙවා තැනා දුම්චර බොධි සාංචං
නිධා මගා ජම්බු සිරිවිහ දිපං.

කුට නම එකල මේ මිට වාසින්ගා රජ පුවරප මින ඇමති යෝ දෙහාගත මූල්‍යනාවුන් කොරේකී මත බැඳ මිනත්ත්‍යි සං ග්‍රාමයක කරණුනාතු දිවුරහ සෙන් ගෙණ් පුබ සන්නාස්‍ය ම වූනාවුන් මග ලේ ම්‍රිඹුදුකරමිනය ප්‍රභාරයට පවත් ගත්ත:

24 එකල බුද්ධු එෂ්ඨනාමයෙහි නාස්නා බොහෝදෙනා දික උපන් මහා කරුණ ඇතිව විසිදහසක රහතාන් පිරිවත ආ කාංගන් වැඩ සුන් කුටයට බැස මින ඇඳුරක මිවා දෙදෙද නොක මූල්‍යනාවුන්ට නොරුපතනාවියි අධිජ්‍යානකාට අක්කා රයෙන ම්‍රිච්චා කරවා දෙවැනිව එ ඇඳරු දුරුකළ සේක.

25 නවද සක්‍රීයා පුබයට පවත් ගත්ත. නැවත ඩියඩ් විප ය දුම්මලවා සක්‍රීයන්ගේ තොඛ තුප්පන්සේ දික තේශ් කසි නා සමාපතත්තියට සමවැද විසි රියන් උස බුබ කාංගන් ගිනි කඩ ගැර ම්‍රිථ කෙළඳිව එක ගිනිගත් ගෙයකසේ හා පත් කළ සේක.

26 එකල සක්‍රීයා අහඹින් දිවන ගිනි කුදුහා ගෙයිගෙයි ඉසුස නොහිත ප්‍රලිඛු දික කොල මේ බුම්හ හයෙකද ක ප නාස්නා ද්විසේක වන අප මූල්‍යනාවුනානා පුබකරණුයේ රජ්‍ය නිසා චේද දින එෂ රජ්‍ය දැයි, අඩුදරුවැද දකී සැපත් දැයි කෙත් වන දැයි දින දින අපිද දුම්යෙමිනයි අප නරණ්ණේ බුම්හ පුබදුයි මරණ හඹින් එව්ලා අත අත තුබූ ආසුඩ හෙලා මූල්‍යනාවුන් කොරහි දායාභැද දෙසෙනාග සම්ග තිහ.

27 මෙසේ බුද්ධු කටුවෙන් කටු නැගුවාභේ සුගත්තාග්තිය න් කොපායනි නිලා දෙකිනිම අනත්ත්‍යාන කොට ගුවන් සඳක් සේ ඩියඩ් සතුන්ට පෙනුනු සේක.

28 එව්ලෙකි මත්‍යාෂයෝ භාම දෙනම බුද්ධන් දික දෙහාත් මූල්න් දි සිට සාම්නි ගිනිඳවියා නම් තුබද නොහොත් දුයෙන් දේවනාවාද තුන් ම්‍රිඹුන් ප්‍රන් සඳක වැන්න සියලුග අමා

කාජ්‍ය වැනි එසේ බවක මිය තුම් ඇයින් දිඩු ගිනි ඉතාක නීගය දියෙනුය ගිනි නැගෙන්ද සාම්ලන් තුම් කෙසේවූ කි නොක් දැකි විවාර ලොවිතුර බුදුන් බැවු දින උදුරතරවූ සන් තෝරාගෙන් උත්සව කළුන.

29 ඉක්විතතාන බුදුන් එදවපුදු මහ පොලුව ගුගුරුවා එම උයන පිළිගෙන වැලදා අනාගෙහි දේශනාරුම්න් විනේ කුම්ඩු පුබුදුවා විසි දහසක් ප්‍රාණීන්ට මාගිලිල දී ස්ථාප සු මහ බොධි තුම්යට වැඩ පෙරසේම අධිජ්‍යානුකොට බරණැස බුහුද්‍යන්තා රජුනු ලවා නිශ්චාඛ බොධිය ද්‍රූම්න් යාබාවයිය ජීතන කරවා සුබම්මි, නම් ආචිකාවන් ප්‍රධානාවූ පන්දිය යක් හිසුන්න්න ලවා මොනාතාක කළුන් ගෙනවා ජයන්ත නම් රජුනු ලවා, බොධි පිහිටුවා අසොකමාලක නම්වූ ලොවා මහපා තුම්යෙහි වැඩකිද කළුවූ දේශනාවෙන් සාරදහසක් ප්‍රාණීන් සයන්න මුදු එයින් ද්‍රූපාගම ස්ථානයට වැඩ බණ වදුර දහසක් ප්‍රාණීන්ට මාගිලිල දී තමන් වහන්සේයෙන් පල සාචියනා සුබම්මි, නම් ආචිකාවන් ප්‍රධානාවූ පන්දියයක් හිසුන්නීන්නා, ස්ථානයද නම් මහතාරුන් වහන්සේ ප්‍රධානාවූ දහසක් හිසුන් වහන්සේ මේ විපයෙහි රඳවා එයින් සෙමහනස් සමාලක නම් සැලැසු තැනි වැඩ බොධිට සියලි මණ්ඩිප වාසින් නා දෙව්ම්නිසුන්ට අතුකාසනාකොට අනස් කුසව පැහ නා ගි තරු පිරිවර සඳකසේ ද්‍රූම්දිවුම වැඩිසේක. *

30 මෙසේ විසි දහසක් අවුරුදු පැවතනාවූ ඒ කාජ්‍යප බුදුන්යේ බුබාත්පාදයෙහිද මෙහි උපභුපන් සරකිකවූ සහි යේද තුහුරුවෙන් පුදදු නිව්යුපුර පුර ගියාන. මේ කප පළ මූ බුදුන් තුන්බුදුන් ලක දිවට වැඩි කථා, සංඝුපයෙන් මෙසේ දතුපුනුසි.

පුරාවලියෙහි සංග්‍රහකයි:

* එවං හි කයුප ඒනො වර මණ්ඩිපං.
පෙනනා එලගෙරතානා බහුනා ජහසය,
දක්වා අනය තනො වට බොධි සාබං.
රෙපාපයිත් මගමා පුහ පුවුදිපං,

81 තවද රමම කාප සතුරටුවේ බුදුත්‍රී අප මහා රුග, තඳු නම් බුදු රජාන්ත්‍රවහනයේ බුදුත්‍රී නළවැනි දුරුණ මූස මූද්‍රි ප්‍රාග්‍යා ද්‍රාව්‍ය මේලංකා විප්‍රයට වැඩ මහාවාශ්‍යකා ගංගා තිරයෙනි දිග තුන යොදුන් පමුණ් පමුණ් ප්‍රථිල යොදුන් සුපුරුණින් මහා නාග ව ගොද්‍යාන්තායනිදි බුමෙහාවුන්හා කිසි විරුධියකින් දුබියට පලන්යත් කළේයි නාලසිල් අපුරුද දින ඇතිව තිස ප්‍රපාරට තාම්බු සිරෝහ ණ්‍රාණයෙන් යමරු බඩු නිහ තුව්ල තුර ණ්‍රාපු නාගනා දිජ්‍යිම්මත ගිනිවට වැනි රතුස් කරකටත් කටවා, අයි වන්දාකාර දැඟ කෙළවරින් බැහැ ගැඩු නැගි කාපේල ඇති රුගතාධර පෙරලි විරල දහනයෙන් සඡන්තාතා මුඛ ගෘෂ්‍යයන් දිහුණාව දිව් ලෙලව්මින් කන්ක තබනලද සස්පත් බමට බමටා බත්තාව බලම්නින් නාභාපුඩ ගෙණ සෙනහට මෙන් ඔවු නොවුන්ට වාසි කියා ස්විගයම්න් සබනට පලන්යත් මහ යක් සෙනක මධ්‍යස්‍යයනි අහැය බුදුත්‍රී වැඩිසිට දෙවුදුතු විදුලිය යන් බ්‍යාවලා දහස් ගණන් පරිජ්‍යිතතා ගෙවය ගැවසිගත් රුවන් මෙරක මෙන් ආකාශයෙහි පෙනී ඔවුන්නේ හඩා වැනි තුරම් ලෙස අහස් කුණ ප්‍රස්ථිවිය ගුරුවුව්මින් ගෙවුණුවනා පරෙකකළ පිළියන් මෙන් වතුරුණ සම්බ්‍රිතා සභාක්‍රිකාරය දෙවෙන්වත් පන්කොට දිජ්‍යිම්මත ලිජිරු මධ්‍යලක්ෂණයේ අයිස් කුණ පෙනී තමුන් වහන් ජේනේ සකල ගේරයෙන් නිකුත් දුම් කැඳින් යක්සෙනාග භය කන්වා නැවත ප්‍රජාවාපනෙලාය විරහිත වන්ද සිංහයක්මින් අම්තා රූම් විසිදුව්මින් පෙනී පෙනී වැඩිසිටියේක.

82 එඹවිලෙනි මේ ආස්ථයකි දුටු යක් සෙනග බුද්‍රීන් දැක ස්වාමින් මෙබදුත්‍රී ආස්ථාව සම්පහනුවූ උත්තමයන් වහනස් මේ උපදුව දුරුණාව අපට අහය දුන මැහැවයි යාදු කැඳහ. එකළේහි බුදුරජාන්ත් වහන්සේ අහය ඉල්ලිවාදු යක්ෂයන්ට එම්බා යක්ෂයෙහි ඉදින් ගෙපි හැම අහය කැංුත්තාතු විනම් අප ඉදිනා විවරකට තීම අවසර දෙවයි වදාග වැඩ ගිදිනා විවරකට අවසර ලැබ යක්සේහාවට හය නැතිකරවා, ඔවුන් විසින් බුද්‍රීන් වැඩිසිදිනා ලෙස අවසර දුන මහියංගගණ වෙතනා යාස්ථාන වූ නුම් ප්‍රදේශයෙන් ව්‍යුහ්ස්ථාපනයා මේ බණ්ඩාස්ථානයේහි යක් සෙන මැද

වැඩක්ද සහුකාබ සතර දිගාවෙන ගිහු කද සතරක මටා ද ගැඳීග එසිදුවමින් යක්කයා තැනිගෙන්වා, එෂ් එෂ් දිග එනුබදුව මින් බුද්ධු බවුන් මූලුපි ලේරල යේකරලා, බුබාභුහාවයෙන් යක්කිරී දිවයින සම්පයට ගෙන්වා පැවාක මෙන් බවුන්ට දක්වා මා මා යක් සෙනාග එෂ් යක්කිරී දිවයින එෂ් සාස්සානා කරවා වැඩලුන් සේකා.

34 එදවස් සේවන ඕගිල්ලයට පැමිති සුම්භ දෙවරප
තමා වැඩ පුදුකළේට පුදුස්සක් ඉල්විය. එකල්ක භාක්‍රවත් බු
දු රජානාන් ව්‍යෙන්සේ එෂ්වර දිව්‍ය රජයානාන්ට පුද්ගලය
හිස පිරිමැදු කෙශ බාතු මිතක දෙවින ලංකා එපය සිසාර නු
ත් විවෙක අක්කාරයානි සිංහ දූවලු අලාතායක මෙන් පුද්
ස්ථානාව ආරසා ලැබින් එදවස්ම් ජ්‍යෙෂ්ඨීම්පායය උරුවෙල්
අනාව්වට වැඩිගැස්ක.

35 එකල මහ සමන් දෙවි රජු නමා ලත කෙළවානු මිට සතුවැනි කරවාවක බණා බුදුන් යසු ප්‍රාය වැඩුන් තුළු ප්‍රාදේශීය රූහ රැකියක්දකාට එම රුවන් යස මුදුන්හායි කෙය බානු සහිත රැවන් කරවුව එකා යත තියන්ක උස ඉන් දුනිල මාන්සුක්ෂමයුවූ දැඟලක් බැඳ අප්පාන්වූ ප්‍රජා කොරේය.

අප බුද්ධ ලංකාචිපයට වැඩි පැමුවෙනි ගෙහයි.

36 තවද අසරානු ප්‍රභු ප්‍රභු ප්‍රභු වෙතින් හටරු දූ බිඟ අව පසගේ ප්‍රභු මැණියෙහි ව්‍යුත්තර එනෙදරහම් දෙම සිල් නාරපු දෙරදහා මේන් ප්‍රභු නිසා ව්‍යුත්තාගල තීස් කෙලුකු නැයින්හා කැලුනියේ විසි කෙලුකු නැයින්හා මැණි නාය දිවයින මේ ප්‍රලඕලජ්‍යු අසු කෙලුකු ප්‍රභු ව්‍යුත්තා නාය රැස්හාට ප්‍රභු වැසි සාහයිකව වාසි බිස් බෙජාමින් පවත් වේගයෙන් ඇලුලි ගොඩ ගමන් ගත් ගෙව දෙපුරක්ස්ද එහි මතු මින්නෙහි දිවන රුප පෙළ මේන් පෙලින් පෙල යැදි කැබු ප්‍රභු ප්‍රභු පත්තිරම් පාරවලුත් වලුතායි දැකු රෙප් කොහානි සේ න්කොල් යශදු මූලුරු සිරදිවී නාභාපුව ගෙන් විදුලිය කැල ග්‍රැන් ලෙලව ලෙලවා රණ දෙරණ එක කෙරෙමින් උඩුත්තන් පසුකරණාම්තන විනායන් දැමී සහිතව ඉදිරි ඉදිරිව දිවෙමින් සටහට දෙමිට සෙනාය ඇත්තා දිවගතහා *

37 මෙසේ වාසි බිස් බැණි ප්‍රභු සංනුම ගුම්ඩයනි රස්වූ නාය සෙනාය විදුගණනා ව්‍යසන ප්‍රභු දිවයින් දැක මැණින් කෙරෙහි කරුණාවන් එද්විස් පෙරවරුම දෙවරින් වෙළන එන් නිකම එම ජේතවන දෙරවුව සම්පෙයෙහි සිවි කිරිපත් රැක අරගාත් සම්වි පුමහ නම් දිව්‍යග්‍රැයා වියින් මූලාස්ථා වහායෙකාවගෙන් සිරසට අල්වහලද එම්කිරිපත්රැක සෙවනින් අහයින් අවුත මැණිහාය දිවයිනට බැංස කුරතර සටහට ප වන්තත් නාය ඕංසෙනාකට මැද පෙනී අකස් කුඩ කිරිපත් රැක හැමති ඉන්දුනිල මාණික්‍ය ජනුය යට පලක් බැඳ වැඩිනිද

* ද්‍රුන්වන ලදුයේමැයි සම්තනාකුට වැණිහායෙහි.

ඉති තුනුහය සෙනා සට්ටෙනානාක්ස්මැක්ස්.
විවිධ පහරණාසා උගෙනිරහන් ගිරහන්,
සනත මහින ලේලා සාගරාම්ව හහනා
ලේන ලුලින විනතා පුව නිනතා සිනාස්‍රා.

යනාදි ගාලා පසයින්,

හයින හයකළුවතු පිණීස අකිකාරයකු මවා එකින තුප්පව හයකත් හයිනට ලැබුරු මධ්‍යාස මෙන් ආලෝක පතුරුවා නො යෙක පෙනුහර දක්වා ධ්‍රේම් දෙශනාකාට දෙසනාග සම්ග කරවූය.

38 දියල් නාක සේහාවම තමන් තමන් අත් තුබූ අපුබ දමා අනෙක ප්‍රකාරවූ පුද පතුරු සරහා ගෙණවූත් සුත්‍රියූ නාග කාන්තාවන්හා සම්ග පුළුගාකාට අනුසින් ඡුම්යට බුදුන් වැඩම කරවාගත් බුදුන් එකින පිළිගෙන්වන ලද මිණී පළුග මතතේ හි වැඩයිද හයින පිළිගාන්වූ දිව බොප්පුන් වලදා අසු කෙපු ක් හයිනට ධම් දෙශනාකාට සරණ සිලයෙහි පිහුවාව, එ් නාක සමායමයෙහි මහෝදර හම් නාරජසුයේ මසිල්වූ මිණී යක් නම් නාරජ බුදුන් කැලණීයට වඩනා පිණීස අරඛනා කො ලේය.

39 ඉක්වනි බුදුසු ඔහුයේ අරඛනාව මුවෙන් නොබැඳු ඉවසා වදුර මවන්ට අහිවෘත් කුළුල ව්‍යිහා පිණීස වැඩපදි ගණනා ලෙස කිරීපත් රැකහා මිණී පළුග පාටිගෙයිනා වෙතන්තාකාට කිරීපත් රැකට පිටදි මිණී පළුග පිට වැඩසුන් සේක. *

40 ලිරග රණ නිලාරණය කෙරමින් පිළිගත මිණීපළුහද දද්විරජසු දෙවිරමින් එක්ව හිසට සෙවනාකාට ගෙණු ආ කිරී

* දක්වනාලදමැකි

අථ ජලංගලංගානා. තත්ත් පුඩාගනානා.

අගණීතහුජයානා. සිංහීකාට හුජංයා,

විමුල සරණ සිංල පුහුනිඩා. පුහුඩා

අකරි මතිව්‍යාරං. සතුවූ පුජා එඩානා,

යඟාදි ගානා සත්‍යින්.

පම් රුකුද වූතළුදර මහෙදර මණ්ඩක්වීකයයි යන නාරපුන් ප්‍රධානකොට ඇති නාග හැඳා තුනේහි එසන අසුකේලක් නායින්ටනා නාගාංගනාවන්ට අහිප්‍රාභුකුල ලෙස වැදු පුදු කුගල් යස්කරගැනීමාලෙස පාරිභෝගික වෙළත්තකොට තබමින් ශ්‍රී ලංකාවීපයට ආරක්ෂා පියවුවා නැවතන් ජම්බුලිපයෙහි සැවැතුවර දෙවිරන් වෙහෙරව වැඩි සේක. *

41. මේදෙවන වාරයෙහි අප්‍රඩුන් ලක්දිව මණ්ඩක දිවයින ව වැඩ එක සාමුහිකි නාගහවනායෙහිද සමුදු තිරයෙහිද පිහිටු මණ්ඩලගණ කිරීපථ රුකු පාරිභෝගික වෙළත්ත නම් වේ—

අප්‍රඩුන් ලක්දිවට වැඩි දෙවෙනි ගමනයි.

42. නාවද සූක්‍රික්‍රාම්ව වූබ පද්මයක් ඇති අපතිංචල්පරාඩුරජ නාන් වහන්සේ මේ ලක්දිවට වැඩි තුන්ටෙනි ගමනයි දෙවිරන් වෙහෙර වැඩවසන බුදුරජානන් එකන්සේ මේසේ දිනා වදුල සේක, එකෙසේදයන—මා පිරිනිවි කළේකි ශ්‍රී ලංකාවීප යෙහි දහනාධාරුද අසුධාරුද ලලාට බාහුද රඛගම්බුවර වැස් සන් විසින් පරනිවාණයෙහිද ලබන දොඟයක් පමණ බාහුද කෙශෙධාරුද අනිසුත බොඩායේ බාහුද පිහිටන්තෙන්ය නොයෙක සියදහනස් යන්නේ සංසාරුද පිහිටන්තෙන්ය රහනාතුයෙහි ප්‍රසන්නාඩ් යුතුය බුජ්මාන වෙළඳ ස්ක්‍රුදාදිඩ් බොඩායේ පනාඡයාද වන්නා තුළ එසේ නායින් ලංකාවීපයට ගොස් සොලේස් මස්තාන පිහිටනනාඩ් සංඛාවලට වැඩ සමාජයන් සම්වදිමින් එහාට වත්තනයයි සිනා වදුර,

43. නමන් වහන්සේ බුද්ධී අටවෙනි අවුරුදෙදයි සුනාපරහැනම් මහතෙරුන් විගන්සේය ආරධනාවන් පන්දිය යක් රහනුන්නා සමාගම සකදෙදවු රජසු මවාදුන් පන්දියයක් රු

* එසේහෙයින් කිසනාලදි

ජලුඩ් එලුඩ් තුප්පාගේ පෙනවත්.

සමාගෙන කරිනා මුන් සියිකොරි,

පත්‍රඩාපයිනා තෙඹලාවීසිලෙ

අනා පෙනානාම් උලාරං විනාරං.

වින්සිවිගෙවලට පැහැනාකී සුනාපරහානිම් ජනපදයට වැඩ මූහුද්‍රානම් ආරම්භයෙහි වෙළඳුන් විසින් කරන්නලද වෘත්තමණ් බිලමාලක නම්වූ ගාලාව පිළිගෙන සහිතයෙහි බල්මි දෙනා කෙරමින් මායිම්ලයෙහි පිහිටුවා එහැනිසි කිප ද්‍රව්‍යක වැස පූජ්‍යසථිරයන් විහාන්සේන් ආරධනාවෙන් සුප්‍රාරක්ෂණීම් ප ප්‍රිතු ගමට ගොස් එහි ජ්‍යෙෂ්ඨයෙහි බල්මි දේශනාකොට අපසු සැවන් තුවරට වඩනාසේක නෙම්මිදු නම් ගංගාත්‍රිරයට වැඩ එහි ගංගායෙහි විස්තරනාවූ නෙම්මිදු නම් නාග රජයාගේ ආරධනා වෙන් බැවු පිළිගැන්වූ දිව්‍යඛාප්‍රන් ව්‍යුදා ඕනෑම අතුමේවනි බණ වදුර බොරනා උරග ගණයා සරණ ස්විලයෙහි පිහිටුවා එම නෙම්මිදු නම් උරගෙනුයාගේ ආරධනාවෙන් ආදු ගංගාත්‍රිරයෙහි රු පහරන් තැන මූහු දුජුරයෙහි වැනිවූ මහගැර වැ ලිතලාව මූදුනෙහි අවතුරුණියක මගුල් ලකුණෙන් වින්මා නාවූ ද්‍රව්‍යීන් ශ්‍රීපාදය පිහිටුවමින් නෙහිටුව හුඳුල ප්‍රකිලාභය සම්පාදනය කළුසේකා.

44. එම යොන්රට ගංගා ත්‍රිත්‍යයෙහි ශ්‍රීපාදය එබූ වැළි ගොඩ මූදුන් උරගෙන් උරගෙන් ශ්‍රීපාදය වැශී තරග පක්‍රි කළේහි සකාල ලකුණාන්නාවින් පාද ලාංඡලනය අත්‍යන්තරායේන් සික්වී පූජ්‍යසථාපක මූදුනෙහි නිමුණනකළ ලාංඡලනයක මෙන්සකාල ලකුණෙන් අතුන්ව දුන් දුනුවන් නෙන් සහනමින් අද දක් වා ජගදුහුවාවී වැඩිණය කරන්නේය—මේ පාරිභෝගික වෙත තාක්ෂණි වේ.

45. තවද එහිනින් සවච්චබඩක ප්‍රතිඵායට වැඩ සවච්චබඩක නම්වූ එක නෙර කෙනෙකුන් විහාන්සේන් ආරධනාවෙන් සහන්ල නම් ප්‍රතිත මූදුනෙහි නෙත්මැට් පිබෙක සෙනන ගෙන් ආදුවූ පාදයක නිමුණන කළාකමෙන් සිරිවස සුඩිකා දිවූ අභ්‍යාගන්තර ගත මංකල්‍ය ලකුණෙන් යොහාමානවූ ශ්‍රී පාදය මගුල් ලකුණු ඇත් අවයව තුන්දුවක ප්‍රතින් නොවරදවා දුන් දුනුවන්ගේ මාංස ව්‍යුහයට පෙනෙන ලෙසටම් ප්‍රකාශකොට ශ්‍රීපාදය පිහිටුවූ සේකා. මෙයිදු මාගේ බුදුන්ගේ එක පාද වෙත තා එට්‍යානයෙක්ය.

46. තාවද එෂ සම්බන්ධ නම් ප්‍රතිඵලයෙන් නිකම හු ලංකා එළයෙහි සම්පූර්ණව ප්‍රතිඵල රෝසා ශ්‍රීපාද ලාංඡලනාසිජේකිය පැලදිමට ප්‍රථම ගුණය පිණීස කළුණාන්තාහිජාපන ජේලය හිසමතු තෙහි වක්‍රීක්‍රාල කළේහ ස්ථීරගය සුපරිශ්ව බොත් ප්‍රතිඵල පාද යෙන් පතිතාව සම්බුද්‍යම නිකුත්තු කළුණාන් පැලසබඩ්‍යක් ඇති හෙකින් දේශනාය නොහොතු කළුණාන් ගාංග භම්බු නැඹුවා හැඳුවා හැස ආණුසකොට ප්‍රානුර්හුත්තුව් භාග හටනයෙන් උරගනී පාරි නොග කරන මණ්ඩයන භම්බු භාග රෝසාහන්ගේ බැහැවි මඟහාදර උරගාධිපතිවූ මුඛ්‍යාදර හුජ්‍යාගේ දුයාකා කරුණුලද පුබයට සහායවතු පිණීස මණ්ඩාග දිවයිනට ගියතැනකරුණා ගෙන් වැඩි බුදුන් දික කැලන් ව්‍යිභාගේ පළමු ද්‍රව්‍ය නිල ආරඛනාව මේනෙහිකොට වේසහ මැදි පොනාද්‍රව්‍ය අසු මහ ස්විචන වහන්සේ ඇතුළුව් පත්සියයක් රහන් වහන්සේ පිරි වරාගන් ව්‍යුහට පටන්ගතන්.

47. තවද ගඳකිලියට බුදුරුතැන නිරහතරයෙන් සෞඛ්‍යාස් දහසක් භාග මානවිකාවනි පිරිවැරු, මිනසුපත් අභුහවකර මණ්ඩුව් සුමන නම් භාගරපේයක් බුදුන්ගේ රුපසම්පත්තිය බලා මහත්තු සෞඛ්‍යාස් පැවත්තා තුමාගේ මුවුව් භාගමානවිකාව ගුරු භානුමෙරහි තුබා ව්‍යුහ මානන පාද සම්බාහනාදිව් උපසා න කෙරෙමින් වේසයි.

48. බුදුතු ව්‍යාහාලේඛලහි බුදුරුතැන්සි දිවියාව් එෂ භාරජනු ලෙහි කැඳවා තාගේ පිරිවරහා සමාග අප කැවිව එවකි විදු ලිස්සේකා. එෂ භාරජ සහනපතන සාම්බන්ධ එබඳ මුදුනෙන් පිළිගෙන තුමාගේ පිරිවර සහ කෙළක් පමණ නයින්ගෙන් සුපිරි සපුරුශීකා සම්භුද්‍යන් වහන්සේගේ ශ්‍රී ඇරිරයෙහි ඉරුරුසේ නො පහරන පරිදෙන් මුළුවටකොට අල්වාගෙන් නිකුත්තෙනය.

49. ඉක්වීති භාග්‍යවත්තු බුදුරජනන වහන්සේ ලංකාවිප යෙහි කැලනීගහ මණ්ඩාගහ පතිපතිතුගේ උරග පුරයටවැඩ ඕනුවිනින් ම්වහලද සතරුවන් මින්ඩපසයෙහි සවිරතනයෙන් තනර්මිතකළාව් බුබාසහාරුව් ව සහපිරිවරින් කළුණාන් වේ තිය නොනායෙහි සිද එම භාරජනුවිනින් පිළිගෙන්වනලංඡල්

දිව බොප්පන වලදා ඕහට අනුමතෙනි බණ දෙකෙනා නොව තී මෙයේ අක්‍රිත නම් නාගර්යාගේ ආරඛනාවන් එම කැලුණී ගෙ යට මිනු පුද්ගල පිණීස ශ්‍රීපාදයන් ඔබවා සේසු සුවහස් ගණන් නායින් තිසරුන් ගණවා කුයල විධීනය කරමින් වැඩ සුන්කල්හි.

50. එපවත් ඇසු සුමන ගිරි සිබර මස්තින සුර විම්හෙහි විසන මහ සමන්දෙවු රජතෙම තමාගේ සුරනිකරණ සමය පූජා භාණ්ඩ සරහාගෙන් කළුස් මේ ලෙනා යාහයට අවුත් බුද්ධන් දැක හෙරි තුයේ භාණ්ඩ ගෙන් අපරිමිත දිවාමය ගකී මාලා දීප බුපාදීන් පූජානොට පසුගමිතුවා වැද සමහතාකුට ප්‍රථිතයට වැඩමකර ඇලෙස නාසෙනාග මැද වැඩසිටි බුද්ධන්ට ආරඛනා කරණ්ණාවූ*

51. මේසේ සමහතාකුට ප්‍රථිතයෙහි විසනාහාවූ මහා සුමන දිව්‍ය රජතෙම දේශභාත් මුද්‍රන්දී බුද්ධන් අහිමුවට සිට ගාථා සයකින් වැනී භානොට කියනුයේ.

52 “සකාල ලෙස්ක සාම්බුද්ධරජානන් වහනස ඔබවහන් ඒයේ “ දීපංකර පාද මූලයෙහිදී විවර ණ ශ්‍රීන් ලන තැන් පටන් “ දුයේනාවූ සංසාරයට වැද අප්මාණාවූ කාලයක මූලිල් “ ලෙහි වෙළඳ විද ඇවිද සමතිස් පැරැමි පිරැවේ සත්‍ය “ කාරුණාවන්මය එ් කාරුණාවන් ජනිනාවූ ඉඡවිජාකා “ විදිනා දිව්‍යබුන්ම අසුර හර නාග සුපණ් යෝ ගස්ස “ සිං විද්‍යාබරදිවූ සත්‍යන කොරහි මමත ඇතුළතම් “ එහෙයින් මානෙරහි අනුත්‍යන් නොව සම්පූජ්‍යින් සේය “ භාමානව අත්‍යව්‍ය නිලවන් පලුල්‍යාංකුර ඉන්දුවාප

* නගෙ සුරමේ සුමනාහිඩාහෙ
වසං සුමෙඩා සුමනාහිඩාභනා,
දේවවා තැදුගමම සපාරිසජල්‍රා
කළුණීය. තායි එනිනි සංඩ්.

“ යෙන් සේහාමාන මාරුතු ප්‍රහරණයන් ප්‍රවීතවූ ප්‍රසුත
 “ සුවකා විද්‍යාලු කාලාපයන් සේහාමානව සම්බන්ධ හාද
 “ මේස රණ ගර්ජීතැවූ සුවිශේදනර නිර්කිර ආසාරධාර
 “ සම්පාත උදායගෙ මේවක මේස කුවයක මේසු තෙල
 “ පෙනෙන සමහල කුට ප්‍රේතාරහාසයෙයි වාස්‍යලතා
 “ ගෘගා සිවුපා පාති වාපි අදි නොයෙක දෙයින් එන්හා
 “ නොව නිරහාරයන් පවත්වන ලද ආත්‍යතය විතාය
 “ විනාතාතාය සණය ඉමුරයයි යන පස්වායින තුයි හාන්
 “ බිඟන් එකපාහැර අනේන්ට උපදවන ලද වාද්‍යපදහෙද
 “ යන් නොවරදවා භාත්‍යයන් ද්‍රිවම්තින් රේට සුදුසු ගිනි
 “ කා ගායනාවෙන් දිව්‍ය සැම්බිජා සතුවූ කරවම්ත් දිව්‍ය
 “ ක්‍රිඩාවෙහි නිසුකත දෙව දෙවස්තින්ට වාසස්ථානවූරන්
 “ යිරි මින්මය වාස්‍ය ප්‍රේතාදී විමාන මාලාවෙන් විසිනු
 “ රුවූ වුබ ප්‍රජාත්‍යස්වයට සුදුසුඩ් මූළුර ග්‍රිවයක මෙන්
 “ තෙලු පෙනෙන වන මධ්‍යයෙහි පිහිටියාවූ යිරිකුදින්
 “ පැන නැගෙන රු යලින් විසිනුරුව දිගන ඇතු
 “ ගෘගාස්ථිහ නැමති සෞඛ පන්තින් දිගුකොට උත්ත්‍රංශ
 “ වාන්තානැමති යිරිකුට කුම්භස්වල විලින් හා අනේක
 “ ප්‍රකාර පාරෙහ නැමති දැඳ සැම්හයන් විර්ජීතැවූ නිර්කි
 “ රහුමති මද ජලධාර විගල යිරිපායක නැමති කපෝ
 “ ප්‍රාදින් සෞඛාමානවූ සිම්පාතා නැමති ශේෂත වන්නේ
 “ යෙන් ස්ථාන බවලවූ එරෙවන හස්තිරජයක්හු මෙන්
 “ තෙලු පෙනෙන සම්හනකුට ප්‍රේත මස්තකයෙහි බ්‍රව්‍ය
 “ හන්සේසේය මේ මාදුකොම්ල ග්‍රිපාදය බඩා පන්දහසක්
 “ හුවුරුදු මූලිල්ලෙකි සකළ ලොක වාසිවූ සත්‍යන්ට අහි
 “ වාචි විසිනය කළම්හවැකි ආරධනා කොලෝය *

* එස්හෙකින් ද්‍රිවන ලදමැයි.

පාරෙහ දැහැනා වින කුට කුම්හො

අහෙක සෞඛ්‍යිකි සවනති හෙස්,

යො නිර්කිර සාර මදප්‍රවාහන

ගෙඹා ද්වාහාති සුරබපස්ස.

යනාදී ගාමා තුනකින්.

රි. සකලලෙක හිත විධායක දීපදෙශන්මයාන් වහන් යේ සුම්හ නම් දිව්‍යරූපයාන් කළුවූ ආරච්ඡා පිළිගෙන ඇපු මහසටිවන් වහන්සේ ඇතුළුවූ පන්දියක් රහන් වහන්සේ පිරිවර කැලණී පුරයෙහි සිට බුන්ම්සේංහාට පිරිවැරු සහම් පත්‍රිනම් මහාබුද්ධමයාසේ අභ්‍යන්තර පැහැනැගි නිකුම්බුකල්හි සමන් දෙවුරජනෙම නාභාරග ප්‍රහා භාසුර උත්තර යාචක යක් එකාංසකාට බහා සයේකාහිරම නිර්කිර හරණ යෙන් සැරහි දිගපුරුල් සේල් දිවුනුල් තැනු ඉතුදාවාප විෂ්දු ලෙඛනාලිංගන වාරිධාරගු සම්පාද මේවක මේස කුටුයක් මෙන් ස්ථීඝයන් වහන්සේගේ ද්‍රීජ්‍රින් ග්‍රීහස්ථය දැකාවෙහි සිට පර මාදුර දැකවා හමිනාව අත් දෙමින් නිකුම්බුකල්හි.

රි. ඕහාට ඉදිරියෙහි විවිධ පද නෙද වාද්‍ය උපදාවා දිව්‍යම කා ගෙරි මණ්ඩල බෙංයෙහි සිට අඩ්‍රිවිධ පාද සුසැට හස්ස අඡට භායන පසුවයින්මාදිනි ලයාන්තිනානවනාටු රසායාපෙරා ලිලා දක් වමින් රගමුතුර බැඳ අනෙකුවිධ නාභාරග දක්වා සිය දහස් ගණන් දිව්‍යස්ථුති පිරිවර නිකුම්බාන්. එසේම පසුවාංයික කුයී භාෂ්චයන් එකිවිත අන්තට දෙරණ තැල උපුල්වන්හාක් මෙන් මහන් සොජා පවත්වා ස්ථානරාශයන් සර්ජීතාව දිව්‍ය හට සිය දහස් ගණන් පිරිවර බුඩානාවුන් පරයා නිකුම්නි.

එෂේම ජතු වාමර පතාක පිල්කලප් තාලවානා විජීනිපතු රන් රිදි සට මණ්ඩුකුම්හ මල් කලප මල් මාලා රිදි ලියවාට අදිනි පුරා භාෂ්ච ගෙනා සිය දහස් ගණන් දිව්‍යප්සරවින් කා ආමර ගෙන්න් පරිවානනට නිකුම්නි.

රි. එසේම පුෂ්ප ප්‍රාලක සකවක අභ්‍යන්තර පලුව සහකාර භාර අභ්‍යවහු කිශ්චල භාගවලු ලඟාසානි විතාන මෙන් අහස්කුස නිරකුරුට ඉසිමින් රන් රිදි මල් ව්‍යුතු මැණික් කිපු රු ව්‍යුතු ව්‍යුතු මැණික් ගතු බුන්ම මහෙස්වර භාර යස්ස රස්ස සිඛ විද්‍යාබනදිනු සුකීය මහ සෙනාග පිරිවර යස්ස සිට දිව්‍යභාගර ආ දිව බුඩා උත්තර යාවක ආදි ප්‍රමාණාන් නිකුම්නි.

අනුරූප පිණීස ඉයිමින් රන්ගිරි වූදුහෙන් දුවන බලාකාවලින් මෙන් අපමණ දිවසේ හිස නටවමින් අපුරුෂන් දෙමින් හසුලේඛන යැබිද පවත්වමින් ඔල්වර හඩුසම්න් සාමු ක්‍රිඩාවන් මතුළු ගිතිකා ටිනි පළත්වා දෙ දින් පුරමින් මෙරු පුළුසුවර මහා සාගර තීර ප්‍රාප්තත්ව සමන් කුල බලා නිකමුනාක මෙන් සම්ඛපුම්බ ග්‍රාවක ගණ සතිත දිල්ස සේ භාව අනයින් නිකමුණු කළේ *

56. මෙසේවූ දිව සෙනග පිරිවර සමස්ක සත්‍ය හිතොප දෙනෙක ලොකනාථ දිපදෙනතමයානන් වහන්සේ ගගනාය නොදැරනුව වහනා කළේහ සුයිම්ස්බල තෙම තාමන් ප්‍රහා සමු භය වන්ද කාජති මෙන් මාදුජකාට තෙමෙම අනාප නිවාර ණය පිණීස හිස මස්සාකයෙහි දුන් බවලාතපතුයක මෙන් අනුග සිටනෙ. එසඳ මෙස පටල ගගන මසකෙනාදෙනා ප්‍රශ්න සත්‍යවක ජාල සිකුවනය කරණාකමෙන් මදින් මදින් ප්‍රශ්න කර බිජු ව්‍යිකරන්ට පවත්ගත. නොයෙක දෙකින් සුවදින් ආදව්‍ය මණ්ඩාරුනා හාමා බිජින් මූලිජලාව එකසුවද පිඩියේ සිහිල්කරන්ට වහ.

57. මෙසේ සම්සාහුවන ගර්හයෙහි අභාකාද්හුන ප්‍රානු රහුන කෙරෙමින් දෙවියන් වියින් පවත්වන ලද අපුමාණ පුජේත්සව විදිමින් හිල පින ලොහිනාවදුන මාරස්ස්ප්ලට ප්‍රහා යෝරයයි කියනාලද සවණක් සහ බුබ රණම් මාලාච්වන් වූත් ලොව පුරවමින් සමහනාකුව මසකායට පැමින සුගතොරස සහවරණ පරිවෘත බාලාකී ම්ස්බලය සමහනාකුව උදයයිර මසකායට පැමින අපරසාගරනතර මාගිය නිරීක්ෂණය ක්‍රාක මෙන් පත්සියයක හිසුන් වහන්සේ පිරිවර අවර දික බලා වැඩිහිට මහා සුමන දිව්‍යනජානනාමයානන් වහන්සේයේ අර

* ගැවන්ගතා ගගනායනෙන සුගතෙහි හානුයි සහෙතා තැදු එරසුං සුරියාත්පසුව ජලද සිජ්විංසු නුම්සා ජලං.

මණුමණු සුගක්මග පවතනා පාපයනි සිතා සුබං.

දෙවාදි ධ්‍රාත ජනන වාමරකාග පුජේනති මාගෙනත්ව.

බනාවත් අවතුරසියක් මංගලුෂ ලක්ශණයෙන් විරෝධමානවූ කුහැල් ඇඩු වූ දෙරියන් පමණවූ අයම්පැති මැදු තුරුණ තර වෑතකු වාම ග්‍රිපාදය සමහනකුට මස්සකාරියකි සලභාණ කොට පිහිටුවූ සේකා—ඩිසේනොයින් දක්වන ලදමැයි *

රිස. මකා සුමහ දෙව් රජනු ආදිවූ ප්‍රමාණාවිකාභතා කම්ලා සනානිම්පාදිවූ සකාල ලෙළාකයා මනාලේස සහෙනාඡ කරවා ක්‍රිචිඛ රක්ෂකයෙන් සම්පූර්ණවූ ක්‍රිලංකා මිප හාංස්බාකාරය තාමන් වහන්සේට හිමි බවටම එවු ලාක්ෂණයක්සේ ග්‍රිපාදය එවු බැස්කා. එසේ සමහනකුට ප්‍රථිතා රජයා පාදලාඹුදානාහිජේකය පැලදී මංගලුෂයෙන් අඩු වණී බුබ රුක්මි නමැති නාභාවල් සඳහා විද භා හැඳු දිව සුවදි ඔල් ව්‍යුත් නමැති අංගරය තවර දිව්‍ය රත්න බාරාබර නමැති අහරණ පැලදී අකාල සුප්‍රස්ථිතා කුසුම් නමැති මල්දම් පැලදී සම්පූර්ණ සේජා නමැති පසක තුරු වශමින් භාංග නාද නමැති ලයාන්විතා ගායනාකොට මෙස භාං නමැති අත්ලෙන් අත්පොළස්න් දිදි මහි භාං නමැති මල්වර හඩුයසමින් එක නෙලා ඔහු පිරිවර සිවි සේනාවක් වැශිව ප්‍රථිත වෑසු ගංගා නිර්කිර සරසි වාසිනි මහි සම්පූර්ණ ගෙනාදිසු කුල්මනින් අකාල මෙස නමැති ජලධාර ඉස ඉස තෙම් තෙම් කුඩා නාභායට පවත්ගත්හ.

* තාසම්. සමහනගාග මුළනි ලෙළාකාභාලේ ජ්‍යෙනිජන රංසි නිකරං දිසි ප්‍රජාරුහානා, සිත්තුවානි සේ පරිවුතො පරසාගරහනා ඔල්ලාකයා. නිතිමකාස මෙනාම විජානා.

ලංකා වූ සුමහනකුට හිරිට කුවං
සලේජසි භයස ඒනාගරය මූල් මහනෙනා
ඉවත්තුදං දිවිද මප්පවිලං තීලංකො
නාදනි ගො හාජ්‍ය සේවත් යනි කාලං—යනාදිත්.

59. එසඳ සම්ඛයන් වහන්සේ මහ සහ පිරිස් පිරිවර එෂටාහයන් නිකම එෂමතාකුට පාකීවයෙහි හගවාලෙන දිවාචාරකාට වැඩකිද එනැශක්ද පාරිභාශාහික චෙත්‍ය කාට එනැනින් නිකම රුහුණු ජ්‍යෙෂ්ඨයට වැඩ දිසභාබ ගෙව ත්‍යය පිහිටන්හාට් සාහයෙහි සපිරිවරින් සමාජත්වියට සම වැද මොඩාහාතක කළ වැඩකුන්සේකා *

60. දිගුභා සමාහයෙහි පන්දියයක රහතුන් වහන්සේ පිරිවර මූණිකියක කළ සමාජත්වියට සමවැද වැඩකිද මහා සෙන නම් දිවාපුතුයකු අරසා පිණීස එනැන්හි රඳවා එකින් නැඟී, ගරුඩ් රසනාට පිරිවැරු ගුරුලිරජයක්සේ සම්රුත් පඹෝද්‍යනාට අතුරජපුර කුවරට වැඩ මකාලේස වෙනාද්‍යාහ යෙහි මැද ක්‍රිමිකා බෝධින් වහන්සේ පිහිටන්හාට් සමාහයෙහිද රනනමාලි චෙත්‍යය පිහිටන්හාට්සාහයෙහිද පොඛාලුව කම්පාකරවා එෂ සමාහයෙහි විසාලනම් දෙවිරජකු යකාවල් එණ්ස රඳවා එකින් ගොස් දුපාරම චෙත්‍යය පිහිටන්හාට් සාහයෙහිද නිරෝධ සමාජත්වියට සමවැද මහජාලාව පළමු පරිභෘද්‍යන් කම්පාකරවා එෂ සමාහයෙහි පාලිවලාල නම් දිවා රජයකු අරසානාකාට පිහිටුවා එකින් නිකම මිරිසවැටි ව්‍යාර කුම්යෙහි අසු විහාරවින් වහන්සේ ආදි පන්දියයක රහතුන් පිරිවර සමාජත්වියට සමවැද මොඩාහාතක කළ වැඩකිද සමාජත්වින් නැඟී එනැන්හි යස්වූ අප්‍රමාණ දිවා සුළුභයාට බල්මි

එශේෂනයින් කියහලදමැකි සමතාකුට වණීනායෙහි.

* දිවාචාරං හාගවා සසංචසා

කාන්තාන තසම්. පන කිසුද්ධී කාලං.

මහිය පාතෙසු සදෙල්කෙසු

තාරා ගතා ගෙනා මම්බරමිනා,

තසම්. සසංසො මූනි දිසවාපිය.

දුපසසි යානා පරමාය තුමියා,

ගරු කෙරනෙනා පන තා. මහියි,

නිරෝධ භාවන නිසිදි සතුපො.

දෙශනාභ්‍යාව සහාතමි සහර එලයට පමුණුවා ඉසුනම් දිව්‍ය ප්‍රතියාව එන්න රසනා පිණීස මෙහවර වැඳුර ජනාවබාධ ය කොට.

61. එන්නින් නිකම ලොවාමහජාය පිහිටන්නාවූ සාහය හිද ලක්ඩගෙය පිහිටන්නාවූ සථානයහිද ජනාභාසර පොකුණ පිහිටන්නාවූ සථානයහිද රුවන්වැලිසාය පිහිටන්නාවූ පත්‍රහ තුම් සථානයහිද සහිතවින්ම ප්‍රතිඵ්‍යාක කළ වැඩහිද යස්වූ දෙවියන්ට දෙශනාභ්‍යාව වතුරයේ මාරුගැල ප්‍රදහය කොරමින් එන්නින් නිකම මිහින්තලා ගල වුදුබනහි මහ සැල සාය පිහිටන්නාවූ සථානයහි පරමතර රමණීය රෝග රු නිකර ගිරි රහ අපුරු සකුවුරු සහිතවාන සමාචිත් වැඩිහිටු සම්පාදන නියෝර වතුරුව්ව නොගින්ද විකාශනාධිප විද්‍යා ධර රුහුස සිඩ ගාස්ට්‍රාලිච් තුමා වසහභ්‍යාව සඩ්ල්‍යාම්න පානය කරවා සංසාර වෘත්ති පථය සාපු කොට නිව්‍යාන පුරුයට එස්ජායෙහි ප්‍රවේශ සත් පථය දක්වා.

62. එ් සථානයන් ගොස් කෙරුම දැකුළු වහන්සේ පිහිටන්නාවූ සථානයහි පත්‍රසියයක පමණ රහනත්තා සමාජ සමාජනායිය සමවැද එනැඡ්සිං පොල්‍යාව වෙවුල්වා එ් සථානය නි මතු යකවිල් පිණීස මකාසේෂාජනම් දෙවිරජ රදවා එකින් නිකම ක්‍රිස්මස්වෙළගර පිහිටන්නාවූ සථානයහි පළුවූ පරිදුන්ම තුම් කම්පාකරවා එහි අරගණණ්න පිණ්ස මණ්ඩාර නම් දිව්‍යප්‍රතියාසු රදවා එකින් ගොස් නාගමහා විහාරයට වැඩ පළුවූසේම සමාජනායි සමවැද එනැඡ්සිං පොල්‍යාව ගැහුරුවා එනැඡ්සිං මහිකුනම් දිව්‍යප්‍රතියාසු යකවිල් පිණීස රදවා එකින් ගොස් මහවැලි ගෙ දකුණු දිකාවෙහි සේරුහම් විල සම්ප යෙහි ඉතායිතකරුවූ තුම්යනා පත්‍රසියයක රහනත්තා සමාජ නිරාධ සමාජනායියට සමවැද මහපොල්‍යාව වෙවුල්වා හුහස් නෙන් තැහි.

63. සුමන නාරජනු අනු තුබූ සපු රැකින් මල්ගෙණ එ් සථානයට පුජාකොට එ් සුමන නාරජනු එ් සථානයට යකවිල්

ගෙණ රඳවිසි වදුර ශ්‍රීලංකා විපයට ආරක්ෂා ගැනීමේන් ප්‍රත්‍යුම්පය මත වැඩිගේකි.

64. මේ අප බුද්ධි ලක්ෂිති වැඩි තුන් වැනි ගමනය, මේ මෙසේ අනාථ භාජ්‍ය බිජ්‍යාරජෝත්‍යානාන් වහනසේ ලක්ෂිතව වැඩි තුන්නරගමනෙහෙම සමාන නියද්‍යාදි රුයේෂාපන් පරි වෘත්තනායෙන් කාලාචිත්‍යානකාල තුදිස් තැන්ම පාරිභා ගික බෙවරුණනාම් වේ. *

මේ සම්ඝගුණාලෝකාරයෙහි පූරිවිසිවන පරිවෙතදයෙහි බුද්ධ රජාන් වහනසේ ලක්ෂිතව තුන්වරක් වැඩ වදුල් කථාවකි

ලංකා කථාවෙහි පළමුවෙනි පරිවෙතදය නිමි.

* යෑකුණ දැමෙනා වුනයා ඉමස්ම්.
වත්තුනායා වාස මක්‍රපු ප්‍රබේධ
බෛමෙඩිතානාව නාරඩිපානා
විජා පවත්තිස්සාත් සිහළුස්ම්..

රජරත්නකාරයෙහි.....

ଓଡ଼ିଆ ଶୋଭନା ପତ୍ରୀୟ.

ଲକ୍ଷ ଦିବ୍ୟନ ବନ୍ଦନା ଲକ୍ଷ ଦିଵିକିଙ୍ଗପୁଣ୍ୟ.

୩୦	ଓଡ଼ିଆ	ଓଡ଼ିବି
୨	ଦୃଷ୍ଟି	ଦୃଷ୍ଟି
୧୧. ୨୧. ୨୯.	ପୋତଳାବ	ପୋତ୍ରାବ
୧୧	ଦିଇ	ଦିଇ
୧୬	ଲୋହନା	ଲାକ୍ଷନା
୧୮	ପିଂଚାବିହି	ପିଙ୍କରାବିହି
୨୧	ରିକ୍ରିବିନ	ରିକ୍ରିମିବିନ
୨୯	ଦୃଷ୍ଟିବ୍ରତ	ଦୃଷ୍ଟିବ୍ରତ
୩୮	ଦେଖିରତ	ଦେଖିରତ
୩୭. ୪୦. ୪୨.	ଦେଖିରଜ	ଦେଖିରଜ
୪୭	ମତ୍ର	ମତି

HISTORY OF LANKA.

CHAPTER I.

VISITS OF BUDDHAS TO THE ISLAND.

Thus glorious Island of Lanka was the residence of Yakshas during the non-Buddhistic periods of the world, and men dwelt there only in the Buddhistic periods. By some of the Buddhas, at the very first attainment to perfection of wisdom, the Yakshas, were subdued, and the Island became the abode of men. There were other Buddhas who personally visited it, subdued the Yakshas, made it the abode of men, and established their religion there. And this Island of Lanka is like the Buddhas' own treasury of the three Gems, as it is certain that the southern branches of the sacred trees, and the doctrines, the relics, and the religion of infinite and innumerable Buddhas, are established here.

2. The residence therefore of false religionists in this Island of Lanka is certainly as unstable as that of the former Yakshas was unstable. Although, occasionally, a king of a false religion may usurp the sovereignty of the Island of Lanka, and reign over it, yet it is the authoritative mandate of the Buddhas, that the dynasty of such kings should never be permanent.

3. As this Island, therefore, is suitable only to the kings of the true religion, the permanence of the hereditary succession of their dynasty is sure. For such reasons as these, the kings reigning over Lanka should be assiduous in upholding the religion with that great love and veneration which is natural towards Buddha, and ought to preserve the heritage of their dynasty by keeping the influence of their jurisdiction and that of the religion,

4. Leaving aside the periods of other Buddhas of former times, this Island was called O'jadwípa at the time of the Kakusanda Buddha, who in this Kalpa first attained to the perfection of wisdom. Anurádhapura was then called Abhayapura; the king thereof was named Abhaya. The present grove Maha-mewuna had the name of Maha-tírtha-wana; the city was on the east of this grove. The name of Piyalkulu, or the Mihintalá rock, was Déwakúta.

5. At that time a pestilential disease of fever struck such cities as Abhayapura, over all this Island, abounding with large population and great wealth and riches; and when a great affliction of the people prevailed, such as was in the city of Wisálá at the time of our Buddha, people began to die. And the Yakshas, being unable on account of the influence of Buddha, to enter the Island, stood circum-ambulating round it, scattered over the sea, erecting themselves up, and observing the smell of the human carcasses.

6. At that time Kakusanda Buddha, knowing the exceeding unhappy state of the inhabitants of this Island, O'jadwípa, and being impelled by great compassion towards them, repaired thither in an instant through the air, accompanied by a retinue of about 40,000 holy priests, and descended upon Déwakúta (Mihintalá), and stood there like the moon attended by stars; he illuminated the ten directions with his beams of six colours, and determined with his supernatural influence: "Let all the men of this Island of O'jadwípa see me, and as soon as they see me let all their diseases vanish, and, being sound in health, let them all come in an instant and stand round me."

7. And at an instant, simultaneously with the thought of that determination, all the inhabitants of the Island saw Buddha like those who see the moon in the sky. And the epidemic of fever vanished, and they all, like those who had received ambrosial water, every man sprang from the place where he had been lying, collected themselves round the rock, as those who collect themselves into a hall in the midst of a town.

8. At this moment the kings, sub-kings, and great ministers worshipped, and invited him into the grove Maha-tírtha-wana (Maha-mewuna), and conducted him thither in great pomp, and

completed for him a beautiful temporary court, and erected a magnificent throne for Buddha with forty thousand other seats, and presented the grove to Buddha with great ceremony.

9. In that instant the great earth gave a shock and sprang up, and all the trees throughout the grove stood embellished with supernatural flowers from their roots even to their topmost twigs. And the sentient beings, who were delighted at this miracle, with the most profound veneration, made the great priesthood, with Buddha at their head, take the repast of the alms of Chatumadhinra, and presented to Buddha perfumes and flowers and other things, in proportion to the wealth which each man possessed, standing at a reverential distance.

10. At that moment Buddha preached his doctrine, and rescued forty thousand souls from transmigration ; he spent the day in that place, and in the afternoon, repaired to the site of the great sacred tree, and rested there for a moment under the blissful influence of *dyána*, when he rose and thought, "I will follow the practice of the preceding Buddhas," and then stretched his right hand towards the direction of the sacred Bo-tree, and determined with his supernatural influence, "Let the sanctified priestess Ruchinanda, the chief over those priestesses of my religion who performed miracles, appear here conveying the southern branch of the great sacred Bo-tree."

11. At that instant also the sanctified priestess perceiving the determination which Buddha had exercised, caused the king Khémawati of the city of Kéhmawati, to make a streak of yellow orpiment round the southern branch of the sacred Bo-tree, and so got it by self-cutting, and placed it in the sacred hand which the Buddha had out-stretched.

12. Then Buddha looked at the face of king Abhaya, and said, "O great monarch, follow the practices of former blessed and prosperous kings of this Island like thyself," and caused that sovereign to plant the sacred tree. Thence, on its northern direction, he sat down in the site of Lówánalíápáya, which at that time was called Sirísa-Málaka, preached his doctrine, and rescued twenty thousand souls from transmigration. He proceeded thence

and sat on the site of Thúpáráma, and rose from the blissful influence of *dyána*, and preached his doctrine, and rescued in that place ten thousand persons from transmigration. And he delivered his *dharma-kara* (water straining vessel), saying, "Build ye a monument here and worship the same, and make offerings to it, and be rescued from transmigration." And he left in this Island the sanctified priestess Ruchinanda, together with five hundred priestesses, and the high and holy priest Mahádéwa, with ten thousand priests. Thence he proceeded to Déwakúta (Mihintala), and standing upon the sight of the Batamahasala monument advised all the inhabitants of the Island, and returned to Jambudvípa in the sight of all the living beings.

13. From that time forth during the whole of that Buddhate, every succeeding king who was born here, continued to worship the three gems, and went to the city of Nirvána.

14. Now at the time of the second Buddha, Kónágama, this Island was called Waradwípa; the name of the Maha-mewuna grove was Maha-anomá grove. The city on the south of the grove was named Waddhamánaka. It was enriched with all sorts of wealth by its king Samindha. And Déwakúta was called Sumanakúta.

15. At that time this noble Island of Lanka, which was inhabited by four noble tribes of men, and full of females like goddesses, of cows and buffaloes, and of all sorts of wealth, having had no rain for some interval of time, was overspread with a great famine like the famine called Beminitiyá Sáya at the time of our Buddha, and there was a great distress from want of food.

16. As the end of all the discourses of Buddha is aimed at (one or the other of) the three marks ; he observed the time and saw the distress by famine to which men had come ; and, concluding that "sentient beings could be established in faith when they had a sorrow," came here through the air attended by thirty thousand sanctified priests, and stood on the very site of the foot-marks of former Buddhas, on the summit of Sumanakúta (Mihintala), and looked at the ten directions,* and said, "Let rain fall in this Island

---

* The four cardinal, and the four intervening, and the zenith and nadir points.

just at this very moment, and let all the tanks and dams be filled."

17. At that instant, simultaneously with the thought of our Lord, hundreds of blue condensed clouds of rain began to present themselves to the sight, as if the reflections of mountains appeared in the mirror of the sky. Hundreds and thousands of pillars of rainy clouds began to shew themselves, resembling a pressure of pillars of blue sapphire stones spreading in the bosom of the sky, and the clouds began to roar in the sky, as if the gods had begun to play music as an offering to Buddha.

18. Thousands of rainbows began to appear as so many divine arches, which the gods had built as an offering to Buddha. And myriads of lightnings began to shew themselves in different directions, resembling rows of banners which the gods had offered. Thousands of torrents of water proceeded, bursting the blue condensed clouds of rain like heaps of strings of pearls which gods offer to Buddha. Thousands of peacocks began to erect their tails, as if they held feather umbrellas over their heads, for the purpose of protecting themselves from the wetting of the rain.

19. At that instant throughout the whole of this Island very thick and heavy showers of rain fell, and filled the tanks, dams, rivers, and canals; and torrent-streams of fresh water floods began to run in different directions, as if they had been reddened by rage, and were moving about to find out where their enemy, the heat, was dwelling.

20. Thus Buddha having extinguished the heat by an unusual shower, caused the rain to cease, and then, in the sight of all living beings, he stood on the summit of the rock like a statue of gold, and entered the state of Samápatti of aqueous kasina, and emitting streams of water from his own body, also administered a healing to the population. And all the living inhabitants of the Island, who were delighted at the performance of this miracle, collected themselves together round Buddha, and worshipped him, immersing themselves under the beams of his toe-nails, and carried him in their arms unto the Maha-anoma grove.

21. On that very day Buddha received the grove, with a shock of the great earth, and made his repast, and at the conclusion of it, delivered his doctrines and rescued thirty thousand souls out of

transmigration : and in the afternoon, as was mentioned before, he determined in his heart, and caused by his supernatural influence, the southern branch of his sacred fig-tree to be self-cut as aforesaid, through the instrumentality of the monarch Sobhana in the city of Sobhana, and brought in an instant by five hundred priestesses, with the sanctified priestess Kanakadatta at their head, and having caused the king Samiddha to plant the sacred tree, and taking seat on the site of the Lówámahápáya, which at that time was called Nágamálaka, he delivered his doctrines, and having given to twenty thousand persons the fruits of the paths of Nirvána, proceeded thence and sat on the site of Thúpáráma, and expounded the doctrines, and liberated ten thousand souls from transmigration, and left in this Island his waist-band as a relique, together with five hundred priestesses, with the high and holy priestess Kanakadatta at their head, and one thousand priests, with the great high priest Sudharma at their head. Thence he came and stood on the site of the great stone monument called Sudassanamálaka, advised all the living beings, and returned from this Island into Jambudvípa.

22. From that time forth in that Buddhate all the prinees that were born here, together with all the people, continued to worship the three gems and filled the city of Nirvána.

23. Moreover, in the time if Kásyapa, who became Buddha in the third place, this Island was designated as Mandadwípa, the grove Maha-mewuna had the name of Maha Ságara ; the city on the west of it was called Wisálapura, in which a monarch of the name of Jayanta reigned ; Sumanakúta was called Subhákúta. At that time the inhabitants of this Island, with their kings, sub-kings, and great ministers, were divided into two parties, and were jealous of one another, and carried on a civil war. They engaged armies composed of four elements and arrayed in arms, and began to strike one another, saying "we will kill them and make oceans of blood."

24. Then Buddha having seen many persons perish in that civil war, impelled by great commiseration, repaired thither through the air, accompanied by twenty thousand sanctified disciples, descended upon Subhákúta, and created a thick darkness, and determined in his heart with his supernatural influence, "Let

no two persons see each other," and put them into a trance with the darkness, and then dispelled the darkness.

25. And the people resumed the battle. Then he caused the whole Island to smoke, and seeing that the rage of the people did not subside, he entered into the state of Samápatti of the igneous Kasina, and emitted streams of fire out of his body, which was twenty cubits high, and terrified them by making the whole Island like a house set in one blaze of fire.

26. Then the people seeing the mountains of fire moving about in the air, and the sparks of fire incessantly thrown at every house, said, "O men ! what consternation is this ? It is like the day of the destruction of the world; we are fighting against each other for the sake of a kingdom, and that kingdom is now burning ; our wives and children are burning ; our wealth is burning ; fields and gardens are burning; and we ourselves shall be burned presently; and what wars shall we carry on;" And they, trembling for fear of death, dropped down the weapons which they had in their hands, and where moved with affection towards each other, and the armies came to peace.

27. Thus Buddha, like one taking up a thorn by means of a thorn, extinguished the fire of their rage by his miraculous fire, and then quenched both the fires, and made himself visible to all the living beings.

28. At that moment, all men, having seen Buddha, stood up with closed hands upon their heads, and enquired of him, "Lord, art thou the god of fire, or art thou the deity of the sun ? Thy face is like a full moon, thy body is like a mass of ambrosia ; but on the contrary, the fire that issued out of thy body is exceeding fierce. Can a fire spring out of water ? Lord, what sort of personage art thou ?" And when they learned that he was Buddha, the supreme over the universe, they exulted with joy.

29. Afterwards Buddha on that day caused the great earth to shake, and received the same grove, and at the conclusion of his repast he awakened the minds of the faithful by the warmth of his preaching, as heat expands the blossoms of flowers. And he gave to twenty thousands of souls the fruits of the paths (to Nirvána). And in the afternoon, he having proceeded to the site of the

great and glorious sacred tree, and having, as before, determined in his heart, with his supernatural influence caused the southern branch of the sacred Nigrodha tree to be self-cut by king Brahmadatta of Benares, and brought in an instant by five hundred priestesses, at whose head was the sanctified priestess Sudharma, and planted by the monarch Jayanta; and then by the discourse which he delivered, sitting on the site of the Lówámahápáya, called at that Buddhate Asoka-málaka, he rescued four thousand souls from transmigration, and proceeded to the sight of Thúpáráma, and preached his doctrines and gave to a thousand souls the fruits of the paths (to Nirvána), and left in this Island his own bathing robe, and the sanctified priestess Sudharma, with five hundred priestesses, and the great sanctified priest Sarwananda, with a thousand other priests; and then having stood on the site of the third great stone monument Somanassa-málaka, he advised gods and men, together with all the inhabitants of the Mandadwípa, and rose up into the bosom of the sky and returned to Dambadiwa, like the moon attended by stars.

30. Thus also in the Buddhate of the Kásyapa Buddha, which existed for twenty thousand years, the living beings born here with passion continued to worship the three gems, and filled the city of Nirvána.

Thus should be known briefly the history of the visits of the first three Buddhas that were born in this Kalpa.

Described in Pujáwaliya.

31. Moreover our great Buddha Gautama, who became Buddha in the fourth period of this Kalpa, visited this Island of Lanka on the day of full moon of the month of *Durntu* (January), the ninth of his Buddhaship, and stood in the air over the midst of a great army of Yakshas in the full-blossomed grove of Mahánága-wana, three yoduns in length and one in breadth, situated on the bank of the river Maháwáluka (Mahaweli), where, when they had commenced a battle against one another on account of some dispute,—they were shouting with boasts like the roaring of thunders, and looking here and there with various hostile weapons in their hands, possessing hearts like flames of fire, shaking the shrunk copper

coloured hair of the head, raising up the pair of contracted cruel brows like the bow of Pluto, revolving the red eyes like inflamed balls of fire, having cheeks blistere^d with strokes of the extremities of tusks like crescent moons, tremulously shaking tongues thrown out of their hollow mouths, with disorderly teeth closed by the outward turned red lips, and revolving circular plates set at their ears,—he shewed himself in the air like a golden rock enveloped with many thousands of rainbows, lightnings and evening clouds, and caused a roaring of the sky and earth louder than their clamour, and created a fourfold thick darkness, and terrified the yakshas, like Pisachas who had offended Waissrawana. Again he dispelled the darkness, and made himself visible to them in the womb of the sky, like the disc of the rising sun, and struck terror among the army of yakshas by volumes of smoke emitted from his body, and then again he stood in their sight like the face of the moon, clear of the five obstructions, issuing ambrosial beams.

32. At this moment the army of yakshas, who had seen these miracles, saw Buddha and prayed him, saying, "O Lord, who art great and possessed of such influence as this, remove these calamities from us, and give us safety." Then Buddha addressed himself to the yakshas, who had supplicated him for safety, and said, "O yakshas, if ye all wish for safety, bestow on me as much space on the ground as will suffice for me to sit ;" and having obtained as much space as would suffice him to sit, he removed the consternation among the yakshas, and sat in the midst of their army, upon the skin carpet spread on the piece of ground given by them ; the place where Buddha sat being the site of the Mahiyangana monument ; and from the four edges of the skin carpet he emitted four streams of fire, which spreading on all the ten directions, struck terror among the yakshas, and dispersed them in different directions. Buddha then collected them on the sea-shore, and shewed them as if the isle of Yakgiri had been caused to be brought near by his supernatural influence ; he then presented that isle of Yakgiri to them, and settled the great yaksha army in it, but he remained there on the sea-shore.

33. At that instant the chief of the gods, Sumana, resident at

the peak of Samanala (Adam's Peak), together with all the aerial, domiciliary, and other gods dwelling on trees, mountains and other places, arrived there ; and when they stood there making offerings of lights, incense, perfumes, flowers, and such other things, Buddha, who was sitting in that place, declared his sound doctrines to all the gods and goddesses, presided over by the chief god Sumana, and established numerous kelas (ten millions) of the multitude of the gods in the enjoyment of the fruits of the paths, and admitted an Asankya of gods into the initiatory *Sila*.

34. The chief god Sumana, who on that day attained unto the holy path Sowán, besought for a relie suitable for himself to worship and make offerings to. Then the meritorious Supreme Buddha rubbed his head and gave a handful of hair relies to the chief god Sumana to worship and make offerings to, and circumambulated three times round the Island of Lanka, like a meteor that moved rapidly in the darkness, and gave it his protection, and returned to Jambudwípa on that very day.

35. Then the chief god, great Sumana, placed in a golden shrine the handful of hair reliе which he had obtained, and collected a heap of gems on the spot where Buddha had sat for subduing yakshas, and on the top of that heap of gems he interred the shrine with the hair relic, and built thereupon a dágoba of blue sapphire gems, and made immense offerings to it.

The first visit of Buddha to the Island of Lanka.

---

36. Moreover in the fifth year of our Buddha, who is a refuge to the refugeless, and in the fifteenth day of the waning moon of the month of Bhaga (March), two Nágá kings, Chulódara and Mahódara, maternal uncle and nephew, commenced a war on account of a gem throne, taking with them separate armies of eighty kelas of Nágás dwelling in water and in land, being twenty kelas of Nágás from Kéhani, together with thirty kelas from Wadunnágala, against thirty kelas of Maninágá isle ; and the two armies boasting violently, like two oceans stirred up by the vehemence of the wind and rushing upon the land, arranged line by line like the rows of the

waves moving thereon, taking various weapons, such as swords, shields, darts, circular swords, clubs, bows, spears, lances, javelins, crowbars, maces, and arrows, and waving them like continuous flashings of lightnings, rendering the whole battle-field a universal shout, and continually running forward with bravery of heart, intoxicated with the pride of each outvieing the other, and pressing hard each upon the other.

37. Then our Buddha saw by inspiration the affliction suffered by the army of Nágas who were thus boastingly assembled in the battle field of the civil war ; and impelled by compassion towards them, he started in the morning of that day from Jétawana-áráma, and came through the air under the shade of that very Kiripalu tree, which had been standing near the gate of the temple of Jétawana, and which the king of the gods, Samirdhi Sumana, who had been residing on that self-same Kiripalu tree, rooted up and held over his head, and descended at the isle of Maninága, and presented himself in the midst of the two Nágas armies, who had the sharpest battle, and seated himself in the air under the shade of the blue-sapphire-banner-like Kiripalu tree. He then created a darkness for the purpose of frightening the Nágas, and afterwards threw a light upon them like that of the rising sun. The Nágas being thus frightened by the darkness, he shewed them many wonders, and preached his doctrines, and reconciled the two armies.

38. Then all the Nágas people, having thrown their weapons out of their hands, brought, in company with the Nágas virgins, various kinds of splendid offerings and presents, and bestowed them upon him : and they prayed Buddha to descend on the ground ; and he, sitting upon the gem throne which the Nágas had bestowed upon him, made a repast of the divine food which the Nágas gave him, and preached his doctrines to eighty kelas of Nágas, and established them in the initiatory *sila*. And in that Nágas company, the Nágas king Maniak, the maternal uncle of the Nágas king Mahó-dara, supplicated Buddha to visit Kélaní.

39. Afterwards Buddha, having by his silence consented to the invitation, made the Kiripalu tree, and the gem throne, pári-bhógika monuments, that they might worship and make offerings

to them, in order that their advancing merits might increase ; and he sat on the gem throne, leaning against the Kiripalu tree.

40. Thus having quelled the dissensions of the Nágas, he left as páribhógika monuments both the gem throne which he had received, and the Kiripalu tree, which the god had brought from Jétawana with him, holding it as a shade over his head, in order that the eighty kelas of Nágas, and their females inhabiting the three Nága abodes, which have the three Nága kings, Chúlódara, Mahódara, and Ma-niakkha, as their chiefs, may worship and make offerings to them, in whatever way they choose. And he established protection to the glorious Island of Lanka, and returned to Jétawana Vihára in the city of Sewet in Dambadiva.

41. Thus, the gem throne and the Kiripalu tree, which our Buddha received when he came to Maninága isle, on his second visit to Lanka, were placed in the oceanic Nága abode, and on the sea shore, as páribhógika monuments.

This is the account of the second visit of our Buddha to the Island of Lanka.

---

42. Moreover, our great Buddha, the teacher of the three worlds, who has a glorious face like a lotus, residing in the Vihára of Jétawana, thus thought about his third visit to the Island of Lanka ; namely, "When I am dead (my) tooth relic, the jaw bone reli, the forehead reli, and about a drona of other relies, "which the inhabitants of the city of Rambagam will receive "at my demise ; the hair relies and many other relies, will be "settled in the glorious Island of Lanka ; and many hundreds "and thousands of monasteries will be established there. And "as a great many people, such as Kshastrias, Brahmans, Waisyas, "Shuddras, and many others, who will delight in the three gems, "will dwell there, I ought therefore to go to the Island of Lanka, "and visit the sites where the sixteen great places will have to "be situated, and indulge myself in the enjoyment of Samápatti, "and then return here."

43. So in the eighth year of his Buddhahood he, at the invitation

of the great priest Sunáparanta together with five hundred sanctified thérás, mounted upon five hundred golden palanquins which the god Sékraia had created and presented to them, came to the territory of Sunáparant, and received the hall named Chandana-mandala-málaka, built by some merchants in the monastery of Muhulu ; and there he preached his doctrines to sentient beings, and established them in the enjoyment of the fruits of the paths, and dwelt there several days, and went to the market town of Suppáraka at the invitation of the priest Purna, and preached the doctrines to the people there. While he was returning to the city of Sewet, he came to the bank of the river Nermadá, and thereto he, at the request of the Nágá king Nermadá, who dwelt in the river, partook of the divine food presented by him, and gave him some practical admonitions, and established a great multitude of Nágas in the initiatory observance of religion. And at the request of the Nágá king Nermadá, he made an imprint of his glorious right foot, endowed with a hundred and eight auspicious signs, on a beautiful strand like a heap of pearl dust, on the bank of that river, on which the rippling waves strike and break themselves ; and he provided the Nágas with the means of acquiring merits.

44. When the spreading waves strike over the heap of sand on which the glorious foot was imprinted on the shore of that river in the Yónaka country, the glorious foot-mark is covered by the water, and when the waves retire the imprint of the foot with all its auspicious signs reappears, like a seal impressed upon the surface of a lump of extremely white beeswax, without the slightest diminution of any of the blissful marks, satisfying the eyes of every one who sees it. And it imparts abundant happiness to the world up to this day. This is a páribhógika memorial.

45. And from that place he proceeded to the rock of Sachchabaddha, and at the request of a certain priest called Sachchabaddha, he imprinted on the top of the thick blue rock of that name his glorious foot, endowed with a hundred and eight auspicious signs, such as Siriwas, Swastika, and so forth, as if a foot smeared with ointment had been pressed upon a lump of wet clay, without the defect of a single jot of the parts of those auspicious marks, so as

to be clear to the bodily eye of every one that sees them. This also is a memorial of the foot of my Buddha.

46. Thence Buddha, proceeding from the said Sachchabaddha mountain, recollected the invitation which the Nága king Maniakkha,—who enjoys the Nága prosperity in that Nága region which had arisen contiguous to the new stream of water named the Kélaní river, perhaps from its resemblance to an auspicious body of water emptying itself into the ocean, having fallen at the foot of the rock after the entire washing and purification of the noble mountain Samantakúta (Adam's Peak) of the Island of Lanká, when the water of the auspicious consecration was pouied on the top of its head for purification, previous to its sacred investment with the mark of the glorious foot,—had made on a former occasion, when he had gone to Máninága isle, for the purpose of assisting his nephew Mahódara, the prince of the Nágas, in a war which he was carrying on against the Nága Prince Chulódara, having seen Buddha, who had mercifully come there,—that he should visit Kélaní;—and on the day of full moon of the month of Wesak (May) he began to proceed, attended by five hundred sanctified priests, including the eighty dignitaries.

47. In the place where Buddha was residing, there was, close to his bed chamber, a noble Nága named Sumana, enjoying great happiness, constantly attended by sixteen thousand Nága virgins; and he, having seen the personal gracefulness of Buddha, greatly admired him; and he had his mother as an object of veneration, and rendered her such services as worshipping and honouring her, and shampooing her feet.

48. When Buddha was about to depart, he invited this noble Nága who stood by, and said, "Follow us with thy retinue." And this noble Nága immediately obeyed these words, and said "Yea, my Lord," and took his train of about sixty millions of Nágas, and proceeded, holding over his head a full blossomed champack tree, so that the rays of the sun might not strike against the glorious person of Buddha.

49. Afterwards the meritorious Buddha, having arrived at the Nága city of the Nága king Maniakkha at the Kélaní river in the

Island of Lanka, sat upon the throne completed with all sorts of gems in the golden court, miraculously brought into existence by Maniakkha, and remained with his attendant priests on the site of the Kēlani monument, and made refection of the divine food presented to him by the noble Nāga, and delivered to him some practical admonitions ; and, at the request of that noble Nāga, he made an impression of his glorious foot under that river of Kēlani, in order that the Nāga king might make offerings to him, and he initiated many thousands of other Nāgas into the threefold refuge, and remained sitting there increasing their merits.

50. Then the great god Sumana, resident at the divine mansion on the summit of the peak Samanala (Adam's Peak), who had heard of these circumstances, came with his numerous retinue of gods to the site of the Kēlani monument, having prepared and brought things for offerings to him, and saw Buddha ; and took drums and other musical instruments, and offered him immense divine fragrant flowers, lamps, incense, and other things, and worshipped him, by applying to the ground five places of the body, and prayed Buddha to come to the Samanala mountain, while the Nāgas remained worshipping him.

51. Then the great god Sumana, resident of the Samanala mountain, addressed him in six such stanzas as these, standing before Buddha, with closed hands upon his head, addressing him thus, praying :—

25. “O great Buddha, the lord of the whole universe, it was
“with thy compassion to sentient beings that thou hadst entered
“the impassable ocean of Sansára, and moved about during an im-
“mense period of time, suffering pains from the moment of thy
“obtaining, at the foot of the Dípankara Buddha, the sanction to
“become Buddha, and completed the full thirty páramitás. I am
“included also among the number of all the sentient beings, such as
“Gods, Brahma, Asuras, Men, Nágás, Supernas, Yakshas, Rák-
“shas, Siddhas, Widdhyadharas, and others who enjoy the beneficial
“rewards from that compassion of thine. Have mercy there-
“fore upon me, and in that visible mountainous forest, uplifted
“and graceful in all glory, beauteous in green foliage, tender

“leaves, waterfalls, and rainbows, pressed by the striking of wind,
 “delightful with clusters of lotusses and flashings of lightnings,
 “resounding with the noise of gentle breezes and of the roaring
 “clouds, resembling the black peak of a rainy cloud over the eastern
 “horizon, sprinkled by the fall of the extremely white ambrosial
 “showers of rain, situated in the midst of that visible wilderness
 “like a peacock’s neck, being an object eligible for the ceremonies at
 “the offerings made to Buddha, being an abode for gods and
 “goddesses engaged in divine sports, giving pleasure to multi-
 “tudes of gods performing dances that properly correspond to the
 “airs of the music variously produced by the simultaneous playing
 “of the five kinds of sonorous instruments of átata, witata, witatáta
 “ghana and susira, constantly kept up by describing various
 “kinds of objects, such as trees, creepers, rivers, quadrupeds, and
 “birds, and singing the airs agreeable to these on the summit of
 “that peaked mountain Samantakúta, appearing like a noble
 “Airáwana elephant, whose whole body is entirely blanched with
 “the white colour of the falling of dews, and who stretches forth,
 “like rows of probosces, a multitude of rivers that fall in different
 “directions, graceful with rows of waves rising up at the points of
 “rocks, splendid with a multitude of round and rising rocks like
 “frontal globes, and of root-stems of various shapes like a mul-
 “titude of tusks; dignified with cataracts, like the gently dropping
 “exudation of juice; and with slabs of great stones, like temples;—
 “impress there this thy tender, delicate and glorious foot, and
 “improve the prosperous condition of the period of five thousand
 “years.”

53. The lord of the biped race, who gives commands conducive to the happiness of the whole universe, accepted the prayer offered by the noble god Sumana in stanzas like these, and when he was proceeding from the city of Kéhani, having ascended the air, attended by five hundred sanctified priests, including the eighty dignified disciples, like the great Brahma, Sahampati, attended by the train of Brahma, the noble god Sumana covered himself on one shoulder with a vesture of various lustres, dressed himself with divine ornaments of undiminished splendour, and

habited with long broad and white divine silk garments, and himself looking like a pillar of cloud emitting torrents of rain water, enveloped with rainbows and flashings of lightnings, stood on the right hand side of the omniscient Buddha, bending himself with the utmost marks of veneration, and giving him his hand, proceeded.

54. Then in front of him proceeded in attendance many hundreds and thousands of female deities, exhibiting various seats of dancing, forming themselves into different concerts, shewing their gestures conformably to the nine sentiments of dancing, descriptive of the six acts of the feet, sixty-four of the hands, eight of the eyes, and five of the head, and standing in the midst of a great assembly of performers, producing airs corresponding to the various tunes,—in the same way proceeded many hundreds and thousands of divine soldiers in attendance, habited in their uniforms, overtaking one another, simultaneously raising various loud sounds of the five kinds of musical instruments, as if they were giving a violent shock upon the whole terrestrial element,—in the same way proceeded many hundreds and thousands of goddesses and companies of gods in attendance, carrying articles for offerings, such as umbrellas, fans, banners, bundles of feathers, palm-leaved fans, spreading fans, gold and silver pitchers, pots full of scented water, nosegays, garlands, and silver torches and other things.

55. In the same way proceeded Sèkkras, Brahmas, great Iswaras, Nágás, Yakshas, Rákshas, Siddhas, Widdhyadharas, and others, collecting themselves together and attended by their retinues constantly spreading like canopies in the hollow of the firmament nosegays of fragrant flowers, and young branches of asóka trees, tender leaves of the honey mango trees, iron-wood trees, banyan trees, and creepers of spotted betel, and throwing, like rain, gold and silver flowers, pearls, gems, and cæmphor, and scattering about for offerings an immense quantity of such preeious articles as godlike ornaments, divine crowns, and their upper vestures; whirling round their heads numberless divine garments like swarms of white cranes moving about the summit of a golden rock, snapping their fingers, producind sounds by the clapping of their hands, giving shouts of

æelamations of joy, and filling all the points of the compass with the noise of excessive singing, intoxicated by the sports of sadhu. Thus the bands of gods proceeded through the air, together with the company of the disciples, Buddha being at their head, as if the rocks of Meru and Yagundara had landed ou the shore of the great ocean, and bent their course towards the peak of Samanala.

56. And in this way, while the sound adviser of all the sentient beings, the sovereign of the world, the lord of the biped races, had aseended the aerial path, and was proceeding, the orb of the sun made the elusters of his beams as soft as the light of the moon, and stood in the sky like a white umbrella held over his head for the purpose of preventing the heat, then gentle drops of rain began to fall slowly like a sprinkling of water upon an altar of flowers that had been elevated to the clouded sky. And gentle breezes mixed with perfumes began to blow from various directions, to eool the whole universe like one orb of odour.

57. Thus Buddha suffering the pomps of the immense offerings which the gods performed, by presenting various miraeles in the whole firmament, filled the entire universe with the clusters of Buddha's dense beams of six colours, namely blue, yellow, scarlet, white, red and variegated, arrived at the summit of the peak Samantakúta, and stood with his face towards the west, attended by five hundred diseiples, like the orb of the rising sun enveloped in a eollection of the lustre of Buddha's beams which had come over the top of the eastern rock, and which had looked towards the way of the interval of the western oean ; and Buddha, at the prayer of the great Sumana, the noble king of the gods, clearly impressed upon the summit of the Samantakúta monntain, his soft and ruddy pink-coloured left foot, with all its beauties, which in length is about three inches less than two carpenter's eubits, endowed with a hundred and eight auspicious signs.

58. So he properly gratified the noble god Maha Sumana, together with innumerable sentient beings such as Brahmans and gods, and set his glorions foot as a seal that is impressed, purporting that the Island of Lanka was his own treasury, full of the three gems. At that moment, at the festival of the noble peaked mountain

Samanala, the rocks, trees, rivers, cataracts, pools, brooks, earth, sea, and sky, like an army attendant upon it, clothed themselves with the unfolded garments of various hues of the six coloured rays of Buddha's beams, anointed with the ointment of the pouring of flowers of divine fragrance, adorned themselves with the jewellery of the showers of divine gems, decorated themselves with garlands of flowers of fully expanded and unwonted blossoms, playing on the five kinds of musical instruments like the roaring of the sea, singing agreeably to the measurement of the hum of the bees, clapping their hands as with the clash of rain clouds, shouting with applause like the roaring of the earth ; and in the continual sprinkling of unusual rains they disported themselves among the waters.

59. Then the Omniscient Buddha, attended by the train of the great priests, departed from that place, and rested during the heat of the day in the eave of Bhagawá-lene on the side of that peak of Samanala, making it also a páribhógika memorial, and proceeding from that place went to the district of Ruliuna, and entered with his train into the state of samápatti, on the site where the monument of Díghanakha was to be erected, and rested there for a moment.

60. Having rested in this way for a moment's time in the state of samápatti, together with his five hundred attendant sanctified priests, at the site of Díghanakha, and having placed in that spot the deity Maháséna as guardian, and thence like a Gurulu-raja attended by a multitude of Garundas, ascended the aerial path and come to the city of Anurádhapura, he sat, by shaking the earth, on the site where the great glorious sacred bo-tree was to be placed in the midst of the grove Maha Méghawana, and on the site where Rathamáli monument was to be erected, and appointed there a deity of the name of Wísála as guardian, and he proceeded thence and rested, by shaking the earth as before, in the state of Niródha samápatti, at the site where the Thupáráma monument was to be built; and having appointed in that place, as guardian, a god of the name of Prathuwimála, he proceeded thence and rested for a moment in the state of samápatti at the site of Mirisaweti Vihára attended by five hundred sanctified priests, including the eighty

dignified disciples; then he rose from the state of samápatti there, and preached his doctrines to an innumerable multitude of gods who had collected themselves together in that place, and led them into the four rewards of the four paths, and commanded the god Indra to guard that place, and thus awakened the minds of the people.

61. From that place he proceeded and rested a moment with his retinue at the site where Lówámahápáya was to be erected, at the site where the house of Lahabat was to be erected, at the site where the pool Dantádhara was to be constructed, and at the site where Ruwanwelipaya was to be built; and he preached his doctrines to the assembled gods in these places, and distributed the four rewards of the four supreme paths; from that place he proceeded and sat upon that most delightful spot of ground on the summit of the rock of Mihintala where Maháselasáya was to be erected; and he brought to his subjection those Gods, Brahma, Nagas, Garnadas, Siddhas, Widdhyádhara, Rakshas, Gandharwas, and others who were gathered near him, and he made them drink of the ambrosia of his doctrines, and straightened the path of the duration of Sañ-sára, and displayed to them the happy way which speedily leads to the city of Nirwána.

62. He went thence, together with five hundred sanctified priests, and entered the state of samápatti at the place where the venerable dágoba of Kataragama was to be built, and in that place also he caused the earth to shake, and for the future protection of that place he located the noble god Ghósha, and departed thence and entered the state of Nirólla samápatti as before, at the site where Tissa Maha Wihára was to be erected, and caused the earth to shake as before, and he placed there for guarding it a god called Manibháraka. He left that place and coming to Nága-Maha Vihára, entered the state of samápatti as before, and caused the earth to shake, and he placed there for its protection a god named Mihiuda, and proceeded thence and entered the state of Nirólla samápatti with the five hundred sanctified priests at a very delightful spot of ground, near Séruwila on the southern bank of the river Mahaweli, and caused the great earth to shake, and rose from his seat.

63. Then when the Nágarája Sumana had plucked some flowers

from the champac tree which he had in his hands, and had gone to that place and offered them to Buddha and stood by him, he ordered that Nágarája Sumana should reside there as the guardian god of that place, and then he gave his own protecting influence to the glorious Island of Lanka, and returned to Jambudwipa.

64. This is the third visit of our Buddha to the Island of Lanka. Thus all the fourteen places, at which he spent some time in moving about, by way of standing, or sitting, and so forth, in the three visits which the exalted sovereign of the wholesome doctrines paid to the Island of Lanka, are páribhóga memorials.

32//
85//

